

Når moralen er på bagsædet

INTERVIEW: Efter 15 års indsats i Afghanistan har Vesten stadig ikke set de ønskede resultater. Det er der flere grunde til, mener den tidligere chef for den pakistanske efterretningstjeneste. ■

○ Side 13

Kan SOKOM mere end frø og jæger?

FORSKNING: Ved en international konference blev der peget på tre klare anbefalinger for at styrke og udvide brugen af specialoperationsstyrker. SOKOM vil i fremtiden skulle tænke endnu mere kreativt. ■

○ Side 14-15

Da sømænd blev til flyvere

IDENTITET: Søværnets Helikoptertjeneste blev for fem år siden flyttet til Flyvevåbnet. Det har man ikke helt vænnet sig til endnu. Blandt andet bruger officererne stadig Søværnets distinktioner. ■

○ Side 24

Et nyt liv hos Lego

CIVILT: Senior manager i Lego: "Jeg oplever helt klart, at jeg er trådt ud af et fællesskab. Men jeg har heldigvis stadig et netværk, hvor vi er en lille håndfuld tidligere officerer, der nu er i det civile." ■

○ Side 30-31

FORSVARSAVISEN

08

FORSVARET

ÅRGANG 5 · NOVEMBER · 2016

FORSVARET

FORDI NOGET ER VÆRD AT KÆMPE FOR

I Forsvaret kæmper vi for Danmarks sikkerhed.

Vi har modet, evnen og viljen til at kæmpe for fællesskabet og for de centrale værdier, som vores samfund hviler på.

Vi løser opgaver for Danmark, som ingen andre kan.

Vi gør det til hverdag, og når der kræves noget ekstraordinært.

Vi er stolte af at passe på Kongeriget Danmark.

Vi gør det sammen. Og vi gør det nogle gange med livet som indsats.

Vi gør det, fordi det er en del af vores militære identitet.

Vi gør det, fordi noget er værd at kæmpe for.

#værdatkæmpefor

FORSVARETS KERNEFORTÆLLING

Forsvarets kernefortælling er nu offentliggjort. Bag ordene ligger timer og atter timers arbejde. Nu venter opgaven med at få dem ud til hver eneste medarbejder.

Side 3-7

Maja Fuglsang Cordes – fra kaptajn i Forsvaret til Senior manager i LEGO. Læs side 30-31

INDHOLD

Kort nyt

SIDE 2-3

Feature: Kernefortællingen

SIDE 4-6

Set udefra

SIDE 7

Indland

SIDE 8

Udland

SIDE 9-12

Forskning og analyse

SIDE 13-15

Materiel

SIDE 16-19

Arbejdspladsen

SIDE 20

Uddannelse og karriere

SIDE 21

Sport og sundhed

SIDE 22-23

Kultur og identitet

SIDE 24-26

Læserne har ordet

SIDE 27

Baglandet

SIDE 28

Navne

SIDE 29

Med andre øjne

SIDE 30-31

Bagsiden

SIDE 32

NYHEDER FRA IND- OG UDLAND

FORSVARSCHEFEN STOPPER

General Peter Bartram offentliggjorde for nylig, at han efter eget ønske stopper som Forsvarschef i forbindelse med udløbet af sin femårsperiode næste år.

AF VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

FARVEL Peter Bartram har været Forsvarschef siden sin udnævnelse til general den 20. marts 2012 og har således stået i spidsen for en af de største omstruktureringer i Forsvarets nyere historie.

”Det har for mig været en særdeles god og utrolig spændende periode, hvor Forsvaret har udviklet sin egen organisation, gennemført større effektiviseringer og tilpasset den operative indsats mod et markant ændret trusselsbillede,” siger Forsvarschef, general Peter Bartram og tilføjer:

”Det har også været en periode, der har krævet prioritering og behov for nogle til tider hårde beslutninger for at indfri de ambitioner og forventninger, der har været til Forsvaret. Samlet set er jeg dog ganske tilfreds med det forsvar, jeg næste år kan overdrage til min afløser.

Forsvarschefen er taknemmelig for at have ledet et Forsvar bestående af mange dedikerede medarbejdere.

”Det har gjort et kæmpe indtryk på mig at opleve Forsvarets medarbejdere løse mange krævende opgaver under ofte vanskelige vilkår. At se deres engagement og professionalisme. At se gløden i øjnene på dem. Dét er noget jeg aldrig vil glemme,” siger Forsvarschefen, der samtidig peger på de mange store opgaver:

”Vi har løftet besparelser på omkring tre milliarder kroner årligt samtidigt med, at vi har løst nye opgaver rettet mod Rusland og mod ISIL samt i stigende grad støttet politiet under nationale forhold. Det, kan vi med rette være stolte af, er lykkedes.”

For Forsvarschefen er alt imidlertid ikke rosenrødt.

”Der er stadig udfordringer med dele af vores materiel og et meget højt aktivitetsniveau ved de fleste enheder. Det kræver fortsat fokus, aktiv ledelse og ikke mindst en professionel håndtering, iderigdom og tilpasning ude i de spidse ender,” siger Forsvarschefen, general Peter Bartram.

”Vi er tillige i færd med en omfattende omstilling af de ope-

Foto: Sara Skytte

native enheder i de tre værn. De skal også kunne indsættes mod nye og mere krævende trusler. Det tager tid og koster penge, men vi er i gang.”

Nye personlige udfordringer

General Bartram oplyser, at han har søgt og fået bevilliget tjenestefrihed uden løn, når han i begyndelsen af næste år forlader stillingen som øverste chef i Forsvaret.

”Jeg har ønsket at forfølge nye udfordringer udenfor Forsvaret og vil gerne arbejde som professionelt bestyrelsesmedlem,” siger Forsvarschefen.

Han fortsætter i jobbet som Forsvarschef frem til den 10. januar 2017, hvilket skulle give god tid til at finde en afløser. ■

NY FORSVARSCHEF UDNÆVNT

Bjørn Bisserup er efter forsvarsministerens indstilling ved kongelig resolution udnævnt til forsvarschef med virkning fra den 10. januar 2017.

GODDAG Forsvarsminister Peter Christensen udpegede 10. november den 56-årige generaløjtnant Bjørn Inge-mann Bisserup som afløser for general Peter Bartram i jobbet som Forsvarschef, når denne stopper den 10. januar 2017. Det skriver Forsvarsministeriet i en pressemeddelelse.

Forsvarsminister Peter Christensen udtaler i den forbindelse: ”Danmark står over for en ny sikkerhedspolitisk situation, som stiller øgede krav til Forsvaret. Jeg er overbevist om, at Bjørn Bisserup er den helt rigtige til at stå i spidsen for Forsvaret i den kommende periode. Jeg har lært Bjørn at kende som fagligt meget kompetent, engageret og hårdtarbejdende. Jeg ved, at hans militærfaglige dybde og omfattende erfaring vil blive en stor fordel for Forsvaret, når han skal stå i spidsen for de mange ansatte, som fortsat skal løse både vigtige og vanskelige nationale og internationale opgaver.”

Bjørn Bisserup har tidligere været chef for forsvarsstaben i den daværende Forsvarskommando. Bjørn Bisserup begyndte på Hærens Officersskole i 1982 og har siden haft en lang karriere i Forsvaret bl.a. som chef for kampvognseskadronen ved det Danske Livregiment og som bataljonschef i Den Kongelige Livgarde. Bjørn Bisserup har som chef for forsvarsstaben sammen med de seneste to forsvarschefer stået i spidsen for implementeringen af de to seneste forsvarsforlig. Bjørn Bisserup har endvidere en fortid som både afdelingschef og kontorchef i Forsvarsministeriet inden for områderne internationale og nationale operationer, materiel, forsvarsplanlægning og efterretnings-tjeneste i tiden, hvor Danmark deltog i krigene i Irak og i Afghanistan. Bjørn Bisserup udtaler i forbindelse med udnævnelsen:

Foto: Sara Skytte

”Jeg er beæret over, at forsvarsministeren har udpeget mig som forsvarschef. Jeg ser meget frem til at stå i spidsen for de tusindvis af dygtige mænd og kvinder i Forsvaret, som dagligt både ude og hjemme løser vigtige opgaver for Danmark. Forsvaret er igennem en udfordrende tid ovenpå omfattende omstruktureringer og med fortsatte krav om udvikling og omstilling af Forsvaret. Sammen med de mange engagerede medarbejdere ser jeg frem til at sikre, at Forsvaret er bedst muligt rustet til at imødegå de sikkerhedspolitiske udfordringer, som Danmark står overfor.” ■

NY ENHED TIL MILITÆRE CYBEROPERATIONER

FE og Værnsfælles Forsvarskommando skal samarbejde om oprettelsen af en ny cyberenhed, der skal understøtte militære operationer.

AF MARTIN FINNEDAL / VFK

CYBER Det er ikke længere nok med krudt og kugler i værktøjskassen. Cyberangreb er for længst anerkendt som en trussel mod nationale interesser, og en særlig enhed for militære cyberoperationer – eller Computer Network Operations (CNO) som det officielt hedder - har derfor været på ønskelisten i årevis.

Nu er det virkelighed. Forsvaret får nu en ny operativ enhed, der blandt andet har til formål at beskytte computernetværk ved myndigheder under Forsvarsministeriet både i den hjemlige struktur og i forbindelse med Forsvarets internationale operationer. Enheden skal desuden fungere som et militært virkemiddel i lighed med eksisterende kapaciteter (fly, skibe, landtropper mv.) og skal kunne gennemføre såvel defensive som offensive operationer.

Hurtig assistance ved cyber-angreb

Den fungerende sektorchef for den nye militære CNO-sektor i FE fortæller, at en del af enhedens kompetence bliver at bidrage til at sikre enheder i internationale missioner mod cyberangreb.

”Vi har allerede i Forsvarets Efterretningstjeneste folk, der arbejder med CNO-relaterede em-

ner, men denne enhed har udelukkende fokus på at støtte Forsvaret. Vi har behov for at kunne forsvare vores egne netværk 24 timer i døgnet, 365 dage om året, og denne enhed vil blandt andet kunne udsende CND-teams (Computer Network Defense), som med kort varsel vil kunne assistere ved vores missioner, hvis der opstår behov,” fortæller sektorchefen.

Allerede før afrejse vil den nye enhed kunne bistå med at sikre, at de danske styrkebidrags udstyr er opbygget på en sådan måde, at der er mindst mulig risiko for, at en modstander kan angribe dem.

Størstedelen af den nye enhed vil blive placeret i Forsvarets Efterretningstjeneste i København. Man har for nylig rekrutteret til de nye stillinger, der er blevet besat med både militære og civile medarbejdere, herunder militære sagsbehandlere og analytikere samt en række medarbejdere med særlige IT-kompetencer.

Ved oprettelsen af den nye CNO-enhed skal Operationsstabens planlægningsafdeling, J5, ved Værnsfælles Forsvarskommando i København have tilført ressourcer i form af officerer på major/orlogskaptajn-niveau. De skal stå for planlægningen af anvendelsen af CNO i forbindelse med Forsvarets operationer. ■

HÆDER TIL TOLKE I AALBORG

AALBORG I oktober blev to somaliske civilmilitærtolke hædret for deres deltagelse i pirateri-bekæmpelsen ud for Afrikas Horn. 47-årige Mohamed og 37-årige Mubarik arbejder til daglig i Aalborg Kommune, men har deltaget som tolke i flere missioner fra 2008 og frem til udgangen af 2015, hvor det seneste anti-pirateribidrag fra Søværnet returnerede fra Afrikas Horn. De to tolke fik overrakt Søværnets og Forsvarsakademiets våbenskjold af chefen for Forsvarsakademiet, kontreadmiral Nils Wang, som samtidig takkede Aalborgs borgmester for at lade sine medarbejdere gøre tjeneste for Danmark. De to tolke indgår i den reserve af civile specialister, som Forsvaret netop satser på med den nye strategi for reserven, DS9 (Delstrategi 9, red.), også kaldet Totalstyrken. Aalborg Kommune indgik allerede tilbage i 2008 et samarbejde med Søværnet, som blandt andet gjorde, at tolke, der til daglig arbejder i Aalborg Kommune, kan få orlov til at gøre

tjeneste på Søværnets skibe, i dette tilfælde fregatten Absalon. ”Tidens militære indsatser indebærer, at Forsvaret kun kan løse sine opgaver, når vi kan trække på civile specialister som for eksempel tolke. Vi har mere end nogensinde brug for tolke, og her har de gode erfaringer fra vores samarbejde med Aalborg Kommune hjulpet os godt i gang andre steder, for eksempel i København,” sagde Nils Wang under ceremonien. ■ MS/Casper Holland, FAK

Bagsiden: Militære operationer med seje navne. Læs side 32

KOMMENTAR

Fordi noget er værd at kæmpe for

Forsvaret er noget særligt. Det er vi, fordi vi løser vigtige opgaver for samfundet, som ingen andre organisationer kan. Og det er vi, fordi Forsvarets ansatte er gjort af et ganske særligt stof. Vi er stolte af at passe på Danmark, og i sidste ende er vi villige til at sætte livet på spil for det. Det er en del af vores militære identitet, og det skaber en særlig ånd og et helt særligt fællesskab. De opgaver, den rolle og det fællesskab er en vigtig del af Forsvarets kernefortælling.

Men fortællingen om Forsvaret består af mange delfortællinger og historier. Og den samlede fortælling skrives også af medierne, af befolkningen, af vores samarbejdspartnere og af vores modstandere. Derfor er det vigtigt, at vi selv har en holdning til vores fortælling, og bidrager konstruktivt til den. Det er trods alt os, der ved, hvad der gør, at vi snører støvlerne og går på arbejde hver dag – også på de dage, vi ved, bliver krævende og udfordrende.

Vi har netop offentliggjort Forsvarets kernefortælling, og jeg har bedt om, at alle ansatte under Værnsfælles Forsvarskommando får kendskab til den og får mulighed for at drøfte den. Jeg håber, at det rundt om i Forsvaret vil føre til mange gode og konstruktive samtaler om, hvad der er formålet med at arbejde i Forsvaret – hvad vi er fælles om, og hvilken rolle Forsvarets værn, enheder og myndigheder spiller hver især. For de har alle en rolle.

For de fleste ansatte i Forsvaret – militære som civile – er Forsvaret ikke bare en arbejdsplads. Det er en del af, hvem vi er. Og derfor er Forsvarets ansatte generelt engagerede, dedikerede og passionerede. Det sætter jeg som Forsvarschef utroligt stor pris på. Det er en gave at have medarbejdere af den støbning. Men det forpligter selvfølgelig også, og medarbejderne stiller med rette høje krav til Forsvarets ledelse og til organisationen. Det er samtidig klart, at når ressourcerne indskrænkes, og når vilkår ændrer sig markant, så ændrer stemningen sig også, og skuffelsen kan være til at tage at føle på. Det har jeg stor forståelse for. Men det må ikke blive hele fortællingen.

Selvfølgelig ændrer kernefortællingen ikke på de udfordringer, som er i Forsvaret. Og selvfølgelig løser den i sig selv ingen problemer med manglende materiel, trængte vilkår for uddannelse eller en mangelfuld sammenhæng i hverdagen. Det skal jeg være den første til at erkende. Men kernefortællingen kan noget andet. Den kan få os til at reflektere over de grundlæggende værdier, der fik os til at melde os under fanerne – og til at tænke over, hvorfor der stadig er meget, der er værd at kæmpe for.

Jeg håber, at I – Forsvarets medarbejdere – vil bruge fortællingen. Og jeg håber, den kan være med til styrke vores fælles forståelse af Forsvarets rolle, vores fælles ansvar og stoltheden over den militære profession. Det er der brug for. ■

#værdatkæmpefor

Peter Bartram
general
forsvarschef

Foto: Sara Skytte

KOLOFON

FORSVARSAVISEN

UDGIVES AF:
Værnsfælles Forsvarskommando / VFK

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR
generallejtnant Per Ludvigsen
viceforsvarschef

REDAKTØR:
Birgit Baunehøj - baunehoj@mail.dk

KOMMUNIKATIONSSEKTIONEN
Værnsfælles Forsvarskommando
Danneskiold-Samsøes Allé 1
1434 København K
www.forsvaret.dk

DISTRIBUTION: Send evt. spørgsmål
til forsvarsavisen@mail.dk

TRYKKERI: Rosendahls - Schultz
TRYK ISSN 2245-957X
ONLINE ISSN 2245-9588

FORSIDE ILL: Forsvarets kernefortælling
Redaktion afsluttet 10. november 2016
Copyright Forsvaret 2016

Kilder i Forsvarsavisen kan optræde med fuldt navn eller anonymiseres ved at bruge enten for- eller efternavn. Dette er aliedt af anbefalinger fra FE om en mulig sikkerhedsrisiko for nogle personelgrupper, hvis de står frem på en måde, så de let kan identificeres.

OPLAG: 25.900

LAYOUT: Bjarne Valdemar Jensen

KORPSÅND

”Semper fi!” Sig ordene, og automatisk dukker billeder af en ekstremt sammentømret enhed bestående af uniformerede skaldepander op i de flestes hoveder. Semper fi handler ikke om enkeltmandspræstationer, men om fællesskab. Og sådan er det bare i US Marine Corps. Det ved enhver. Men Semper fi er ikke bare noget, man råber ved opstemte lejligheder. Semper fi er en filosofi. Semper fi er faktisk nærmest en religion. Og derfor er Semper fi en uovertruffen kernefortælling. Colonel (oberst, red.) Chris Naler (PENS) forklarer:

”At være tro handler om, at vi altid vil værne om vores forhold med nuværende og forhenværende kolleger. Vi ærer vores kollegers familier, vi ærer vores forhold til vores sårede veteraner, vi ærer vores forhold til korpset. Vi er tro mod hinanden, selv når det er svært. I 2007 oprettede US Marine Corps for eksempel et regiment for sårede soldater, og mange af dem er tilbage i uniform. En benamputeret er for eksempel vendt tilbage til aktiv tjeneste og har været udsendt som delingsfører i Afghanistan. En gang US Marine, altid US Marine.”

En slags grundlov

Kernefortælling og korpsånd er med andre ord det samme i US Marine Corps. Og det er meget mere end det. Det er en slags grundlov for samtlige beslutninger, der tages i korpset. Og i løbet af de 13 ugers militær basistræning, som alle marinesoldater skal igennem, er der undervisning i korpsets historie og værdier.

”Nogen kalder os hjernevaskede, og det er vi faktisk stolte af. Spørger du en hærmænd, hvornår hæren har fødselsdag, ved han det ikke. Spørger du en flyver, hvornår hans værn har fødselsdag, går han i gang med at google. Men spørger du en US Marine, kommer svaret prompte: 10. november 1775. Og ligegyldigt hvor vi er i verden, åbner vi en feltration og deler en citronkage, eller hvad ved jeg, med vores kammerater. Det er en hellig dag. Du skal ikke ringe og forstyrre mig den dag. Men du er velkommen til at komme på besøg, og så steger jeg dig en bøf,” siger Chris Naler, der blev pensioneret fra korpset med rang af oberst

SEMPER FI

– EN KERNEFORTÆLLING ER MEGET MERE END ORD

NARRATIV (ELLER KERNEFORTÆLLING)

En koncis, men omfattende beskrivelse af en organisations situation og ønskede fremtid som kan stå for sig selv eller være den principielle kontekst for strategisk planlægning eller blive brugt som grundlag for udviklingen af enkeltstående individuelt tilpassede historier, som kan ræsonnere med bestemte målgrupper og virke samlende internt i organisationen.

Kilde: Thomas Elkjer Nissen, Forsvarsakademiet.

for to år siden, og nu er adjungeret professor ved Texas Christian University i Fort Worth Texas.

Spørger man en reklamemand, hvad en kernefortælling er, får man formentlig at vide, at det handler om at fortælle en historie: Storytelling. Men som beskrevet ovenfor er det meget vigtigere end det. Det bekræfter Thomas Elkjer Nissen, fuldmægtig på Forsvarsakademiet, som forsker i strategisk kommunikation og blandt andet arbejder med NATO's kernefortælling.

Langsigtet kommunikation

”At Forsvarets øverste ledelse nu har taget initiativ til at skabe en overordnet kerne-

fortælling, som får følge af værnenes egne kernefortælling, er i grunden på tide,” mener han, og fortsætter:

”NATO's kernefortælling er til sammenligning over 50 år gammel, og den er meget simpel. Kort fortalt har det siden Anden Verdenskrig handlet om at holde russerne ude, amerikanerne inde og tyskerne nede. I virkeligheden er der faktisk ikke meget, der har forandret sig,” siger Thomas Elkjer Nissen og fortsætter:

”Det er noget ganske andet end propaganda. En kernefortælling er langsigtet kommunikation med det formål at skabe legitimitet både indadtil og udadtil. Og det er ikke kun ord. Det er i høj grad også

hvilke handlinger, vi udfører, og hvilket budskab de handlinger sender. Forsvaret har et globalt udsyn. Når vi sender tropper mod ISIL, sender vi selvfølgelig et ret klart budskab til ISIL om, at vi ikke tolererer deres handlinger, men vi sender også et signal til vores alliancepartnere om, at vi gerne vil være med til at løse problemet, og det samme budskab sender vi til den danske befolkning.”

Thomas Elkjer Nissen beskriver kernefortællingen som en højre-venstrebegrensning, der har til formål at sørge for, at alle vores handlinger, alle vores budskaber og al vores kommunikation holder sig inden for skiven.

Opdragelsen i at leve op til kernefortællingen er en del af rekrutuddannelsen. Her tanker rekrutter op i South Carolina. Foto: Nathan Hanks/USMC

At være ”altid tro” er ikke noget, US Marine Corps har opfundet. Men de lever og ånder ordene i en sådan grad, at den ikke bare gennemsyrrer deres kommunikation, men hele måden at leve og agere på. Og der er inspiration at hente til det danske forsvars arbejde med en kernefortælling.

Hvad er der sket, hvor står vi, og hvor skal vi hen?

”En kernefortælling er den historie, vi fortæller til os selv og andre om os selv, om, hvordan vi ser på os selv. Kernefortællingen trækker derfor på vores værdier og vores selvopfattelse. Og er det så noget, der vedrører den enkelte soldat? Ja, det er det i høj grad. Forestil dig, de står på jorden i Baltikum og møder en russisk lokalbefolkning, der har fået deres information fra russiske medier. Vores soldater er nødt til helt grundlæggende at vide, hvorfor de er der og så vidt muligt være en del af den kommunikation, der begynder med vores kernefortælling.”

Som Chris Naler siger: ”En kernefortælling er som et klassefoto. Det første, du gør, er at finde dig selv. Med kernefortællingen vil folk altid lede efter sig selv, sin enhed, sit arbejde. ’Har i overset alt det, jeg gør til daglig’ vil de fleste spørge. Men det er vigtigt, at den enkelte medarbejder husker at tænke over, hvordan han eller hun kan bidrage. Her er det vigtigt, at man i arbejdet med en kernefortælling tænker over, hvordan den enkelte kan gribe ordene og gøre dem til sine egne eller i hvert fald tage personligt ejerskab, siger Chris Naler.

Fortællingen skal holdes i live
Semper fi er et godt eksempel på en ker-

nefortælling, der skaber opbakning både blandt soldater og den hjemlige befolkning, hvor soldaterne skal komme fra. Men fortællingen skal holdes i live. Ellers bliver den utroværdig. Det er både Thomas Elkjer Nissen og Chris Naler enige om. Så hvad sker der, hvis den amerikanske regering slanker US Marine Corps i en sådan grad, at man for eksempel ikke har råd til at tage sig af sine veteraner?

”I mine 30 år i korpset har jeg ikke oplevet, at for eksempel forandringer i den øverste politiske ledelse har haft nogen betydning for marinekorpset. Politikerne kender vores historie, og de ved, hvor vigtige vi er. Mit personlige syn på sa-

gen er, at der er visse prioriteringer, der aldrig vil lide nød ligegyldigt hvad. Båndet til vores familier, vores veteraner og vores arv er SÅ vigtigt,” siger Chris Naler.

Semper fi – eller Semper fidelis (”Altid tro”, red.) – er i virkeligheden ikke noget, amerikanerne har fundet på. Mottoet går så langt tilbage som til 1369 og stammer blandt andet fra skoler, der har brugt mottoet som billede på det gensidige ansvar, skole og elev har over for hinanden. US Marine Corps adopterede mottoet i 1883. Tidligere motto’er har været ’Per Mare, Per Terram’ (over sø, over land), ’Fortitudine’ (med tapperhed) og ’To the Shores of Tripoli’. Men grundlæggende kunne man den dag i dag have implementeret et nyt motto, så længe det giver mening i forhold til ens arv, hvad man vil fortælle, og ikke mindst hvad man kan bakke op om. Chris Naler understreger, at det er vigtigt konstant at ”demonstrere”, som han kalder det – eller vise – de håndgribelige resultater af ens kernefortælling. Men hvad gør man så, hvis man som militær ikke har en krig at udkæmpe? Også det har Chris Naler svar på:

”Siden 1990 har US Marines deltaget i 107 navngivne operationer. Af dem har kun en halv snes indeholdt kamp. Resten har på hver deres måde været humanitære operationer i forbindelse med naturkatastrofer eller hungersnød. Hvis dit narrativ siger, at man skal forsvare sit land, og man så ikke bliver invaderet, er man nødt til så i det mindste at vise, at man er i stand til at forsvare sit land. Kan man vise sin kapacitet til at stille styrker? Ja det kan man godt. Kan man demonstrere sin evne til at arbejde sammen med andre lande i en alliance? Ja det kan man godt. Kan man vise, at de individuelle værn kan arbejde sammen om at løse den fælles opgave? Ja, det kan man godt. Det handler om at vise sit potentiale.”

For at vise dette er man selvfølgelig nødt til at kommunikere. Også dette er en opgave, man i US Marine Corps tager ekstremt alvorligt.

”For få år tilbage var vi dødsensangste for sociale medier. Men ved du hvad, der vil altid være en masse mennesker, der siger en masse grimt om os. Kom videre. Internettet er kommet for at blive. Der er ingen vej uden om at bruge det.” ■

Oberst **Chris Naler** (PENS) USMC.
Foto: US Marine Combat Camera

DET DANSKE FORSVARS KERNEFORTÆLLING

For første gang har det danske Forsvars øverste ledelse arbejdet med at sætte ord på de værdier, vi har som en del af vores DNA, og som vi lever med og opererer med hver dag. Der arbejdes nu på at lave en kernefortælling for hvert værn.

Kernefortællingen illustrerer:

- 1) Forsvarets primære opgaver og roller (Hvad laver vi, og hvad arbejder vi for, altså Forsvarets relevans)
- 2) Hvordan Forsvaret arbejder (vores værdier og meritter)
- 3) Hvad der særligt kendetegner Forsvaret (vores særlige militære identitet og sindelag)

- fordi noget er værd at kæmpe for

I Forsvaret kæmper vi for Danmarks sikkerhed.

Vi har modet, evnen og viljen til at kæmpe for fællesskabet og for de centrale værdier, som vores samfund hviler på.

Vi løser opgaver for Danmark, som ingen andre kan. Vi gør det til hverdag, og når der kræves noget ekstraordinært.

Vi er stolte af at passe på Kongeriget Danmark. Vi gør det sammen. Og vi gør det nogle gange med livet som indsats. Vi gør det, fordi det er en del af vores militære identitet.

Vi gør det, fordi noget er værd at kæmpe for.

#værdatkæmpefor

Det er planen, at der senere iværksættes en kampagne, der vil medføre at soldater og andre ansatte under hashtagget #værdatkæmpefor kan anvende de sociale medier til at sætte egne ord og billeder på, hvad de kæmper for – og hvorfor de – arbejdspræs og mangler til trods – er en del af Forsvaret.

Læs Leder side 3

NÅR ORD BLIVER VEJET PÅ EN GULDVÆGT

Den grundlæggende fortælling om det danske forsvar har ikke tidligere været nedskrevet. Og efter en tid med mange og store forandringer var der mange i Forsvaret, der efterspurgte en kernefortælling, som kunne være med til at stille skarpt på Forsvaret rolle, formål og særkende. Forsvarschefen har flere gange sagt, at hvis man skulle få nogen til at tage et ekstra skridt, eller gå et skridt i en ny retning, måtte man forklare meningen. Det skal kernefortællingen hjælpe med.

AF MARTIN FINNEDAL, VFK

PROCES

Hvad gør Forsvaret til noget særligt? Hvordan adskiller Forsvarets medarbejdere sig fra medarbejderne på andre statslige arbejdspladser? Hvordan styrker man den militære identitet, når mange medarbejdere synes, den er under pres?

Disse spørgsmål har været centrale i den proces, der har ledt frem til den kernefortælling, som netop er blevet lanceret. Fortællingen er blevet til på baggrund af mange samtaler med medarbejdere, chefer og samarbejdspartnere. Blandt andet i forbindelse med Forsvarschefens og andre chefers besøg rundt om i Forsvaret er der blevet samlet indtryk og holdninger til, hvad der for den enkelte medarbejder er historien om deres arbejdsplads. Formålet var i sidste ende at skabe det, der hedder et narrativ – eller på godt dansk en kernefortælling: En samling af ord som er fælles for samtlige medarbejdere, og som trækker en rød tråd fra fortid til nutid og som opsummerer den fælles historie og de fælles værdier. Kort sagt har en kernefortælling den opgave at skulle favne både hele organisationen og hver enkelte medarbejder.

”De første udkast var ret lange og kunne så forkortes og versioneres til forskellige behov. Vi ville gerne vise alle de funktioner og opgaver, Forsvaret har og løser, og vi ville gerne rumme alle og alt i en tekst. Men den løsning måtte vi gå bort fra,” fortæller kommunikationschef i VFK, Signe Ryborg.

Genstand for stor diskussion

Det var på et seminar med medarbejdere og chefer fra værn og stabe den 30. august, at fortællingen i sin nuværende form for alvor blev født.

”Hver opgave nævnt var genstand for stor diskussion. Hvis vi skal have piloternes job med, skal vi vel også have mekanikernes job med. Og hvad med havmiljøovervågning? Og hvad med Grønland? Skal vores allierede også nævnes, og hvad med de civile? Hvert enkelt ord havde stor betyd-

Den (kernefortællingen, red.) kan være med til at skabe klarhed om formål, værdier og mening – ikke mindst i en tid, hvor mange sætter spørgsmålstejn ved netop de ting.

ning og åbnede for nye spørgsmål,” fortæller Signe Ryborg.

Løsningen blev derfor i stedet at lave en værdibaseret kernefortælling. At fortælle hvorfor snarere end hvordan og hvad. Og ikke mindst: At gøre det kort.

Forsvarets nye kernefortælling har flere lag og betydninger. Først; at Forsvaret er klar til at kæmpe for Danmarks sikkerhed samt for danske værdier og interesser. Endda i sådan en grad, at vi gør det med livet som indsats. Dernæst, at Forsvaret, værnet, enheden og fællesskabet er værd at kæmpe for.

Den korte værdibaserede udformning af kernefortællingen lægger op til, at stabene kan udarbejde egne supplerende kernefortællinger, der alle skal have samme indled-

ning. Der lægges desuden op til en inddragelse af medarbejderne i implementeringen af kernefortællingen, hvor medarbejderne kan anvende de sociale medier til at sætte egne ord på, hvad de kæmper for, samt hvorfor Forsvaret er værd at kæmpe for under hashtag #værdatkæmpefor.

Film med ekstra mennesker

For bedre at kunne visualisere ordene er der blevet skabt en film med billeder til teksten. Filmen, som senere er blevet redigeret igen og igen, blev sammen med teksten præsenteret på en kommunikationskonference 28. og 29. september. Her deltog chefer og kommunikationsfolk fra hele Forsvaret.

Oplægget blev derefter diskuteret gruppevis. Især videoen var genstand for stor diskussion. Et billede af en HT-bus foran Christiansborg blev betragtet som ”københavneri”, og nogle ville også gerne se flere mennesker end grej.

Formålet med konferencen var ud over at diskutere oplægget at finde løsninger på implementering af kernefortællingen. Eller sagt på en anden måde: Hvordan får vi det ud til medarbejderne og får det til at give mening for dem? Personelorganisationerne blev derfor som det første inddraget umiddelbart efter konferencen.

Nu er teksten og filmen så klar. Men arbejdet er slet ikke slut. Blandt andet bliver der også udarbejdet yderligere tre film med særligt fokus på de tre værn, som skal støtte fortællingen og medvirke til at give den liv hos medarbejderne.

Kommunikationschef Signe Ryborg konkluderer:

”Kernefortællingen løser i sig selv ikke de problemer, som medarbejderne eller organisationen har, men den kan være med til at skabe klarhed om formål, værdier og mening – ikke mindst i en tid, hvor mange sætter spørgsmålstejn ved netop de ting.” ■

SAGT & SKREVET OM
FORSVARET

Bekymring i Esbjerg

”Jeg har endnu ikke taget stilling til Forsvarets forslag i forhold til fremtiden for Kystredningsstationerne, fordi jeg finder, at det er et spørgsmål, der bør ses i sammenhæng med den samlede redningstjeneste.”... ”Og det synes jeg hører hjemme i forbindelse med forhandlingerne om et nyt forsvarsforlig”.

Forsvarsminister **Peter Christensens (V)** svar til forsvarsudvalget i forbindelse med en historie om, at redningsstationen i Esbjerg risikerer at miste sit største redningsfartøj, Niels Iversen.

Jydske Vestkysten
7. november 2016

Bevæbning eller ej

”Det er en politimæssig opgave at sørge for lov og orden her i landet. Det gælder i særdeleshed opgaver, der indebærer fare af enhver karakter. Hvis det er en farefuld opgave, er det ikke en opgave, Hjemmeværnet skal sættes ind på, så længe vi har politi til at klare opgaven.”

Venstres retsordfører, **Preben Bang Henriksen**, afviser at bevæbne hjemmeværnsfolk der udfører opgaver for politiet som for eksempel i forbindelse med arbejdet efter terrorangrebet ved Krudttønden i København. Forslaget om bevæbning kommer fra chefen for Hjemmeværnet på Sjælland, oberst Eigil Schjønning. Han har omtalt sine folk som ”skydeskiver”.

DR P4 Radioavis
5. november 2016

Unødigt oppisket stemning

”Vi har selvfølgelig også selv et ansvar, men mange af de frivillige veteraner og pressen har også et ansvar. Vi bidrog alle sammen til, at der i sommer blev pisket en unødig stemning op.”

Chef for Veterancenteret, **oberst Jette Albinus**, om en ny rapport, der slår fast, at hjemvendte danske soldater ikke har større risiko for selvmord end den øvrige del af befolkningen.

Jyllands-Posten
3. november 2016

Naiv forestilling om verden

”Vi har stadig et forsvar, der er indrettet efter en fuldstændig naiv forestilling om, at vi ikke vil opleve trusler i vores nærhed. Men sådan ser verden ikke ud længere. Vi er nødt til at opruste, både med flere mænd og mere materiel.”

Tidligere udenrigsminister **Uffe Ellemann-Jensen** mener, at verden er blevet et farligere sted. Blandt andet derfor er han tilhænger af en benhård kurs overfor den russiske præsident, Vladimir Putin.

Villabyerne
1. november 2016

KLUMME

Af **Christian Brøndum**
journalist

Forsvaret går ikke med rygmærker

“Kan jeg bede dig om en personlig tjeneste,” spurgte generalen pludselig.

Vi skal godt og vel en halv snes år tilbage i tiden, til begyndelsen af oo’erne. Generalen havde svaret på spørgsmål om en aktuel sag, og jeg var ved at samle blok og båndoptager sammen.

Men så kom det uventede spørgsmål, der lå generalen meget på sinde. Jeg navngiver ham ikke, fordi den del af samtalen var privat. Men spørgsmålet handlede om, hvordan Forsvaret blev fremstillet i medierne. Efter forsvarsforliget i år 2000 skulle tre sjællandske regimenter sammenlægges til et nyt og stort Gardehusarregiment med adresse på Antvorskov Kaserne. Spørgsmålet - blandt meget andet - var nu, hvordan de tre regimenters historie skulle videreføres, og ikke mindst hvordan det sammenlagte regimentsmærke skulle se ud.

De tre hidtidige regimentschefer havde mildt sagt svært ved at finde fælles fodslag om de historiske spørgsmål. For civilister og ikke mindst for journalister, der betragter Forsvaret udefra, får diskussioner om regimentshistorie og regimentsmærker hurtigt et lidt komisk oberst Hackel-skær over sig. I månederne forud for mødet med generalen havde jeg således skrevet muntre artikler i Berlingske om “oberstkrigen” på Sjælland og de indbyrdes kampe om hvilken regimentshistorie, der skulle overleve.

Undervejs mod sammenlægningen af de tre regimenter var obersterne nået frem til et forslag til nyt regimentsmærke, der tog udgangspunkt i hovedet af en vædder med snoede horn. Men da mærket blev forelagt statens heraldiker, blev obersterne og vædderen sendt ned ad trappen igen.

“Et regiment, hvis navn er Gardehusarregimentet, kan ikke symboliseres af et får. En vædder er ikke et ridedyr,” lød heraldikerens forklaring, som jeg med nogen morskab gengav i avisen.

“Oberstkrigen” endte med Gardehusarregimentets nuværende mærke, som symboliserer et pansret hestehoved. Panserhesten har store, døde øjne og ser lidt uhyggelig ud. Det var årsagen til, at mærket i flere medier hurtigt blev døbt “rygmærket.” Tilnavnet med dets associationer til rockerbanders rygmærker var årsagen til generalens spørgsmål:

Kunne vi - jeg - af hensyn til Forsvarets ansatte og omdømme undlade at bruge den noget nedsættende betegnelse, lød spørgsmålet.

Ved den lejlighed gik det op for mig, at historie og selvforståelse spiller en større rolle for soldater end for de fleste andre. Regimentshistorien, traditionerne og de forgængere, hvis skuldre man står på, er en vigtig del af vistnok mange soldaters mentale udrustning, når de udsendes i potentielt livsfarlige missioner.

Alle, der arbejder i en organisation, uanset størrelse, har brug for at kende virksomhedens formål, rammerne og de etiske pejlemærker, der skal følges. Når man nedskriver sine mål, og hvorledes de skal nås, forpligter man samtidig både medarbejdere og ledelse - hvilket i Forsvarets tilfælde også vil sige den politiske ledelse - til at levere varen. Hvis loyalitet udnævnes til en kerneværdi, gælder forpligtelsen både op og ned i organisationen. Når man som i Forsvaret opbygger

en stærk korpsånd og identitet, bliver skuffelsen selvfølgelig også tilsvarende stor, hvis man oplever svigt.

På Berlingske findes en såkaldt “redaktørerklæring,” som blev formuleret efter Anden Verdenskrig, og som kan sammenlignes med den kernefortælling, som Forsvaret nu har formuleret.

En af sætningerne lyder: “Forudsætningen for presens virksomhed i offentlighedens tjeneste er den for demokratiske stats- og folkesamfund gældende ytringsfrihed, og de Berlingske blades ledelse vil med alle til rådighed stående midler søge at værne dem mod angreb, fra hvilken side de måtte komme.”

Til daglig er der ikke mange journalister, der skænker redaktørerklæringen en tanke. Der er sikkert endda nogle, der slet ikke ved, at den findes. I dagligdagen har avisens etiske retningslinjer fra 2011 større praktisk anvendelighed. Men enhver organisation har brug for et fundament og en kompasretning til at styre efter.

Ind imellem sker det, at generalernes ønske om at værne om deres soldater og deres omdømme støder sammen med chefredaktørernes ønske om at værne om deres soldater. Jeg oplevede det for nogle år siden, da min daværende chefredaktør og jeg var kaldt til gultæppe-samtale hos den daværende forsvarschef, som mente, at min avis - i praksis mig - var for negativ over for Forsvaret.

Begge chefer levede op til deres pligt til at beskytte deres ansatte, lad os bare sige det sådan. Men efter behørig verbale slagvekslinger endte drøftelserne med en fælles forståelse for Forsvarets og avisens respektive kernefortællinger. Sådan gør vi heldigvis i et demokratisk samfund med værdier.

Som det ganske rigtigt formuleres i Forsvarets kernefortælling: Det “er værd at kæmpe for”. ■

Christian Brøndum har skrevet om forsvar i Berlingske fra 1998 til 1. marts 2016 og er nu partner i “DefenceWatch”.

Journalist Christian Brøndum. Foto: Privat

FES udbyder landsdækkende kontrakt

UDBUD: Fra februar 2018 vil det der være én landsdækkende leverandør af Facility Management-ydelser til alle myndigheder under Forsvarsministeriets område. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse offentliggjorde 2. november 2016 det, der er nordens største offentlige kontrakt på Facility Management. Udbuddet omfatter i udgangspunktet følgende serviceområder: rengøring, arealpleje, forplejning, affaldshåndtering, skydebaner, skivedepoter og skydeterræn, bygninger, tekniske installationer, brandberedskab og interne services. ■ FES

Brand om bord på Esbern Snare

BRANDSLUKNING: Den 28. september fik besætningen på Esbern Snare virkelig vist, hvorfor det er vigtigt, at den træner igen og igen. I forbindelse med skærbrending opstod der brand i det agterste maskinrum, mens skibet befandt sig på Flådestation Frederikshavn. Skibet iværksatte brandrulle med det samme, og den gode træning resulterede i en effektiv og hurtig indsats. Da Frederikshavn Brandvæsen nåede frem, havde skibets røgdykkere allerede slukket branden. Skibet blev hurtigt rømmet for personel, herunder cirka 50 besøgende fra Aarhus Maskinmesterskole, som var på virksomhedsbesøg. Alle mand om bord har det godt. ■

ISB, VFK/Forsvarsgalleriet

SPECIALOPERATIONSSTYRKER INDTAGER VENØ EFTERSKOLE

På Venø Efterskole hænger surferelevernes våddragter til tørre udenfor i den stille vind. Men indenfor går det langt mere voldsomt for sig: Night Hawk har indtaget efterskolen.

AF EMMA RUBBECK / VFK

ØVELSE

"I hjørnet af klasselokalet står to hjemmeværnsfolk udklædt som terrorister med skudsikre veste og tunge våben. De bryder billedet af en ellers normal hverdag, hvor eleverne bliver undervist i surf og sejlsads. Stemningen blandt de fiktive venner og fjender emmer dog af, at det blot er en øvelse.

"Vi har fået lov til at låne terroristernes geværer og har leget lidt med dem. Så de er ikke de mest skræmmende terrorister, men det kan være, at det kommer senere," fortæller eleven Anna Oxager fra Venø Efterskole. Efter mange måneders planlægning blev den multinational øvelse for specialoperationsstyrker, Night Hawk, afviklet fra den 26. september til 6. oktober 2016. Den bragte godt 2.400 soldater fra NATO og alliancens partnere til Danmark for at træne på tværs af nationaliteter og værn. Et af øvelsens 25 momenter foregik på Venø Efterskole, hvor specialoperationsstyrker trænede i at befri gidsler.

Lærer henrettes

Efter middag skifter øvelsen karakter, da terroristerne henretter en lærer udenfor. Det sker for at presse specialoperationsstyrkerne, som kan se optrinnet fra deres fly højt oppe i luften. Det er sendt op for at rekonoscere, så soldaterne kan overvåge skolen og planlægge befrielsesmissionen ned til mindste detalje.

"Venø Efterskole er valgt ud fra, at flere landes specialoperationsstyrker har haft et ønske om at øve gidselbefrielser. At det så

lige er på en ø, gør øvelsen endnu mere speciel for soldaterne," fortæller øvelsens leder, generalmajor Jørgen Høll, som er chef for Specialoperationskommandoen (SOKOM).

Efter flere timers ventetid kan eleverne høre helikoptererne komme. Det får dem til at hyle af forventning og lokker dem over til de tildækkede vinduer. Gennem en lille sprække kan man ane specialoperationsstyrkernes hjelme, der suser hurtigt og tæt forbi vinduerne.

Råb og redning

Instruerede elever begynder at skrig, og terroristerne gør klar til specialoperationsstyrkernes angreb. Ind stormer specialoperationsstyrkerne og tager magten over aulaen. Flere spiller døde eller sårede. Stemningen ændrer sig fra sjov med seje soldater til, at gidseltagningen bliver meget virkelig.

"Det var først skræmmende, da soldaterne kom ind, fordi der var skud. Også selv om vi godt vidste, at de ville komme. Det hele gik meget hurtigt," fortæller Anna Oxager.

Soldaterne giver highfives til eleverne, tjekker at de er okay og tæller dem samtidigt. Efter nogle timers arbejde tager specialoperationsstyrkerne af sted igen. Som et ekstra minde på en ekstraordinær dag på Venø, får eleverne lov til at se soldaterne flyve væk i solnedgangen.

"Øvelsen på Venø er gået fantastisk. De øvelsesmål, som specialoperationsstyrkerne havde sat, blev opfyldt. Generelt har Night Hawk været en succes, som alle de andre år," fastslår generalmajor Jørgen Høll. ■

NIGHT HAWK ER DANMARKS STØRSTE ØVELSE

I 11 dage trænede de danske specialoperationsstyrker og deres udenlandske kollegaer både til lands, til vands og i luften under øvelsen Night Hawk.

Da øvelsen Night Hawk løb af stablen fra mandag 26. september til torsdag 6. oktober, samledes godt 2.400 soldater sig i Danmark med omkring 50 fly og helikoptere. Det gjorde øvelsen til den største specialoperationsøvelse på dansk jord nogensinde og den største af sin art i Europa i 2016. Night Hawk foregik over det meste af landet med baser på Flyvestation Aalborg og Flådestation Korsør.

Øvelsens formål var at træne soldaterne i specialoperationer på kryds og tværs af nationaliteter og værn. I år lå fokus på den detaljerede planlægning af indsættelse af og samarbejdet mellem de forskellige landes specialoperationsstyrker, når de vanskelige operationer skal udføres. Her har soldater trænet 25 virkelighedstro scenarier i Danmark. Styrkerne blev blandt andet udsat for kaprede skibe, gidseltagninger og skoleskyderier.

Fra Danmark deltog Specialoperationskommandoen, Jægerkorpset, Frømandskorpset, Søværnet, Hæren, Flyvevåbnet og Hjemmeværnet. Øvelsen Night Hawk forventer man vil blive afholdt næste gang i 2018.

Kim, kompagnichef og øvelsesleder.

PÅ SKARPSKYDNING I UKENDT TERRÆN

I september var Den Kongelige Livgarde i Sverige for at skyde med skarpt og træne taktikker i nye og ukendte omgivelser, som var med til at udfordre soldaternes vaner.

TEKST OG FOTO: MORTEN JUST BRANDSTRUP / VFK

SVERIGE I september tog 2. Kompagni/1. Livgardebataljon til øvelsesterrænet Ravlunda i Sverige for at træne taktikker og skydning. De skal afprøve, om alt det, de har trænet derhjemme, også fungerer i et større setup og med skarp ammunition fra infanterister, IKK'er og mortérer.

De fleste øvelser i Hæren finder sted i de danske øvelsesterræner, der ligger spredt rundt om i landet, men der var flere grunde til, at Livgarden i september tog turen over Øresund for at gennemføre skydeperiode.

"Afstanden for os er faktisk kortere til Ravlunda i forhold til at skulle køre til for eksempel Oksbøl, og derudover er det ikke spe-

cielt dyrt at benytte svenskernes terræn," forklarer Kim, kompagnichef og øvelsesleder.

Skaber variation

Ud over de praktiske årsager var der også øvelsesmæssige aspekter, der gjorde terrænet ud mod Østersøen egnet.

"Her kan vi lave nogle ting, for eksempel kamp i skov, som vi ikke i samme omfang kan i Dan-

mark. Vi har nogle begrænsninger på vores egne områder, som gør, at vi ikke kan gennemføre de skydninger, og dem har svenskerne ikke i samme grad," siger Kim.

Efterhånden som en dansk soldat har været på mange øvelser, løber øvelsesterrænerne i Danmark tør for variation. Derfor er en skydeperiode i ukendt land også med til at styrke både soldat og fører.

"Vi lærer vores egne terræner at kende meget hurtigt, og man skal ikke være mange år i Forsvaret, før man kender dem alle sammen forholdsvis godt. Så det at komme til Sverige og se nogle helt andre ting og et helt nyt område giver en kæmpe effekt. Drengene skal tænke nyt og anderledes, og førerne får noget nyt terræn og nye kort at arbejde med," siger Kim. ■

Radarbidrag forlænget i kampen mod ISIL

TRADITION: Mandag den 10. oktober blev det fra politisk side besluttet at forlænge det danske radarbidrag til Operation Inherent Resolve (OIR) med 12 måneder. Siden januar 2016 har Flyvevåbnets udsendte fra Air Control Wing overvåget og kontrolleret luft rummet over Irak, så koalitionen missioner bliver gennemført så effektivt og forsvarligt som muligt. De cirka 30 mand, der er udstationeret på henholdsvis Al Asad Air Base i Irak og luftoperationscentret på Al Dhafra Air Base i De Forenede Arabiske Emirater, har siden radarbidragets start udført tæt på 20.000 missioner. Radaren har en rækkevidde på over 400 kilometer og er den mest driftssikre, der er indsat i kampen mod ISIL i OIR. ■ VFK

"VI ER HER FOR AT SÆLGE FRED OG TOLERANCE"

De taktiske PSYOPS Teams er hver dag ude blandt lokalbefolkningen, hvor de får evalueringer på de kampagner KFOR kører.

Som en del af PSYOPS i Kosovo har Jens' opgave været at opbygge indbyggernes tillid til deres egne institutioner.

En vigtig del af missionen i Kosovo er at gøre det tidligere konfliktramte land klar til at stå på egne ben, når NATO-soldaterne en dag forlader landet. Til opgaven anvendes blandt andet PSYOPS, psykologiske operationer, som slet ikke er så mystisk, som det lyder.

AF MORTEN JUST BRANDSTRUP / VFK

PSYOPS

Urolighederne i Kosovo startede tilbage i 1990'erne, da der opstod kampe mellem etniske serbere og albanere i, hvad der dengang var en serbisk provins. I 1999 gik Danmark som en del af NATO-missionen Kosovo Force (KFOR) ind i landet. Opgaven var at sikre freden mellem de to stridende grupper.

Siden da har Kosovo erklæret sig som et selvstændigt land. Danmark har bidraget med en række enheder frem til i dag, hvor Hæren står for bevogtningen af lejren Novo Selo samt har en række opgaver i missionens hovedkvarter i Pristina. Heriblandt et fire mand stort bidrag til PSYOPS-elementet.

Defineret målgruppe påvirkes

Jens er netop vendt hjem fra Kosovo, hvor han som major var udsendt med hold 34. Her var han chef for operations- og planlægningssektionen samt næstkommanderende for hele PSYOPS-elementet.

Deres virkemidler tæller et ungdomsmagasin, en radiostation og en tv-afdeling, der producerer TV-spots i stil med dem, vi i Danmark kender fra OBS.

Jens har både hjemme og blandt kolleger i KFOR's hovedkvarter oplevet en opfattelse af PSYOPS som et farligt fænomen.

"Når folk hører om PSYOPS, tænker de typisk, at det er noget løgnagtig manipula-

”

Vi skal træde i baggrunden og lade Kosovo Police være de synlige, for på et eller andet tidspunkt skal vi ud, og så skal de klare sig selv.

tion, hvor vi går ind og roder i folks hoveder, men så mystisk er det ikke. Vi må slet ikke lyve, så det er nærmere oplysning," siger Jens.

"PSYOPS er i bund og grund aktiviteter, hvor man anvender forskellige kommunikationsformer over for godkendte målgrupper for at påvirke opfattelser, holdninger og i sidste ende adfærd for at nå politiske og militære mål," forklarer Jens og fortsætter:

"Det er vigtigt at bide mærke i, at det er godkendte målgrupper. Vi sidder altså ikke bare og beslutter os for at køre PSYOPS mod andre nationer eller aktører. Vi har en målgruppe, der er bestemt af Det Nordatlantiske Råd i NATO, og i vores tilfælde er den begrænset til indbyggere indenfor Kosovos grænser."

Tilliden til institutionerne er målet

Kampagnerne fra PSYOPS i Kosovo Force har skiftende temaer. Men overordnet set skal de alle vise indbyggerne i Kosovo, hvordan de nye fælles institutioner i landet fungerer. "Vi arbejder hårdt på at opbygge folks tillid til for eksempel Kosovo Police som 'first responder', altså dem man tilkalder, hvis noget går galt. En forudsætning for, at vi kan lykkes med missionen herude, er, at institutionerne kan stå selv," siger Jens, der forklarer, at KFOR's popularitet i befolkningen paradoksalt nok er en udfordring for missionen:

"Vi bliver set som befriere blandt størstedelen af befolkningen, og er meget populære. Det skal vi lidt væk fra. Vi skal træde i baggrunden og lade Kosovo Police være de synlige, for på et eller andet tidspunkt skal vi ud, og de skal klare sig selv. Og når det går galt, så er det Kosovo Police, både den serbiske og albanske del af befolkningen skal gå til. Det er et budskab, som PSY-

OPS i høj grad skal være med til at sprede."

Arbejder som på et reklamebureau

I Kosovo kører en TV- og radiokampagne typisk i seks uger med et bestemt tema, som bliver udviklet af PSYOPS-elementet. "Når vi har det overordnede tema, sætter vi os sammen og brainstormer på det. Når vi sidder der, kan vi få rigtig mange gode ideer og skrotte mange af dem igen. På mange måder forestiller jeg mig, at vi fungerer som et reklamebureau. Vi har bare ikke et produkt, vi skal sælge, men derimod er vi her for at sælge fred, tolerance og tillid," fortæller Jens.

Når en idé er på plads, produceres klippene af lokale, civile journalister og producenter, som laver storyboards samt optager og redigerer indslagene. Inden de sendes ud, tager et såkaldt Taktisk PSYOPS Team bestående af to soldater klippene med ud i landet. Her vises de for både serbere og kosovoalbanere, som giver tilbagemeldinger på det, de ser. Tilbage meldinger kan dreje sig om alt fra, om der er symbolik, som producenterne har overset og om budskabet overhovedet træder frem.

"Selv om vi laver den fedeste video og finder på det bedste slogan, er det ligegyldigt, hvis det ikke giver nogen mening på serbisk eller albansk. Så må vi lave det om," siger Jens. ■

Nordisk fællesskab skal revitaliseres

TRADITION: Ifølge den norske forsker Håkon Lunde Saxi må det nordiske forsvarssamarbejde NORDEFCO gå væk fra visionen om fælles styrkeproduktion og i stedet sigte mod fælles træning og sikkerhedspolitik. Det konstaterede han ved et nordisk seminar i oktober, arrangeret af Forsvarsakademiet, Nordisk Råd og Folketinget. "Fælles styrkeproduktion har vist sig helt umulig. Til gengæld kan vi komme langt med et endnu større sikkerhedspolitisk samarbejde," sagde Håkon Lunde Saxi, der er tilknyttet Norwegian Institute for Defence Studies. "Øvelser, træning og bidrag til missioner vil 1) kunne give besparelser og øget kvalitet for alle de nordiske forsvar, 2) være et klart sikkerhedspolitisk signal udadtil og 3) blive støttet af USA, som allerede ser Norden som en samlet kapacitet," sagde han. NORDEFCO er et forsvarssamarbejde mellem Danmark, Sverige, Norge, Finland og Island. ■ MS/FAK

DANSKE KAMPVOGNSFOLK TAGER STOR SKALP

Soldater fra Jyske Dragonregiment har vundet den internationale kampvognskonkurrence Worthington Challenge.

AF RUNE DYRHOLM OG MARTIN FINNEDAL / VFK

KONKURRENCE

To danske kampvognsbesætninger fra Jyske Dragonregiment kan med god ret påberåbe sig at være blandt verdens bedste. De stod nemlig øverst på podiet i Canada, da den internationale kampvognskonkurrence Worthington Challenge 2016 i september i år kårede årets vinder.

Kampvognsbesætningerne har dystet mod kollegaer fra så stærke nationer som USA, Canada og Chile, der alle har stillet med vindere af deres egne nationale konkurrencer.

Disciplinerne, som der er blevet dystet i, spænder fra grundlæggende soldaterfærdigheder som orienteringsløb, forhindringsbane, skydning med håndvåben, førstehjælp og meget mere til - naturligvis - at operere med kampvognene i forskellige taktiske scenarier.

Worthington Challenge har tidligere været en konkurrence eksklusivt for kampvognsbesætninger, men den er i år blevet udvidet til at være en konkurrence for panserenheder i bredere forstand. Derfor skulde deltagerne dyste i langt flere grundlæggende færdigheder. Og det viste sig at være en fordel for danskerne, fortæller Morten,

der er kører i Niels Kjeldsen-eskadronen.

"To af de i alt fire dage bød på ret infanteriprægede discipliner, og vi skulle blandt andet til fods igennem tæt skov med fuld opbakning for at finde og oprette en helikopterlandingsplads. Her var vi hurtigere end de andre kampvognsbesætninger, så vi hentede en del point ved at være i god fysisk form og have en bred grundtræning," lyder det fra manden, hvis arbejde egentlig er at bevæge styretøjet.

God patruljeuddannelse

Det samme siger kampvognskommandøren Claus fra den anden besætning fra 3. deling, 2. Kampvognseskadron

"I Danmark starter vi med at uddanne vores soldater nærmest som spejdere, og man får som dansk soldat gået meget patrulje. Så vi kunne tage meget med fra vores generelle uddannelse. I modsætning til vores konkurrenter. For eksempel i Canada uddanner man til kampvogn og ikke så meget mere."

Worthington Challenge er Canadas nationale dyst for kampkøretøjer, hvor Danmark for andet år i træk er repræsenteret i kampvognsdelen.

Konkurrencen gennemføres i hold af to besætninger, men under hele konkurren-

cen arbejdes der hver for sig og akkumuleres point til en samlet score, dog med undtagelse af skarpskydningen, hvor de to besætninger samarbejder om at nedkæmpe flest mulige mål på den hurtigste tid. De resterende discipliner byder på skydning med gevær og pistol, forhindringsbane, orientering, førstehjælp, vejhjulsskift, kørsel med kampvogn, march, materielkendning med videre.

Lånt materiel

Modstanderne bestod i år af fire hold fra Canada, ét hold fra USA (med egen Abrams M1A1) og et hold fra Chile. Fælles for alle hold inklusiv det danske er, at de alle har været igennem en særlig udvælgelse og/eller har vundet deres nationale konkurrence. De danske soldater har konkurrencen igennem deltaget ved brug af canadisk udstyr. Chef for Hærstaben generalmajor H.-C. Mathiesen er imponeret over bedriften, der for alvor har sat de danske kampvognskompetencer på verdenskortet.

"Det er godt gået at vinde konkurrencen, der foregår på lånt materiel. Det kræver en insisterende træningsindsats. Men tag ikke fejl af de mange flotte konkurrenceresultater for Panser bataljonens kampvognsbesætninger. De træner først og fremmest som

kampvognseskadroner i enheder. Der er et højt bundniveau. I internationale konkurrencer lærer vi meget af andres landes og besætningers erfaringer. Jeg er stolt af vores soldater," siger generalmajoreren.

Erfaringer med hjem

De to danske besætninger kommer hjem med en række gode erfaringer. Både forberedelsen og deltagelsen styrker færdighederne, men arbejdet med at arbejde med fremmed materiel under pres kan også på langt sigt vise sig at være en fordel, mener vognkommandøren Claus.

"Der er stor forskel på, hvilke procedurer man arbejder med for eksempel i form af opstart eller vedligeholdelse, og der kan vi godt blive inspireret til at gøre tingene lidt anderledes og derved effektivisere den måde, vi arbejder på. Men også forståelsen af, hvordan andre lande arbejder med deres kampvogne, kan blive rigtig vigtigt. I Afghanistan lånte canadierne for eksempel kampvogne af tyskerne, og noget lignende kan vi også blive tvunget til i en skarp situation. Det er vigtigt at kunne," siger den jyske kampvognsmand.

Sejren blev fejret med to dages ferie i den canadiske natur. Besætningen fra Niels Kjeldsen-eskadronen tillod sig også at ryge en sejrscigar. ■

Søværnet samler den maritime overvågning

LUKNING: Mandag den 31. oktober holdt chef for Marinestaben, Frank Trojahn, tale, da Maritimt Overvågningscenter Syd på Bornholm lukkede. Tirsdag åbnede det nye Maritimt Overvågningscenter i Frederikshavn, som er en sammenlægning af de to lukkede centre i henholdsvis syd og nord. Lukningen af centret i Almindingen har været fire år undervejs, og blandt flere af medarbejderne var der en lettelse over, at det endelig er besluttet og gennemført efter flere års venten. En tredjedel af medarbejderne ved overvågningscentret på Bornholm fortsætter deres tjeneste i det nye overvågningscenter i Frederikshavn, og størstedelen af de resterende medarbejdere på Bornholm har allerede fået nye jobs, enten internt i Forsvaret eller civilt. ■ FMI

Under missionen i Middelhavet bliver Absalon tanket til søs, frem for når de er i havn. Her er det et stort amerikansk tankskib, der tanker de danske, canadiske og italienske krigsskibe.

Ud over den faste besætning på Absalon er der repræsentanter fra stort set hele Forsvaret: En læge og to sygeplejersker stillet til rådighed af Forsvarets Sundhedstjeneste, to sprogofficerer og en tolk, som kommer fra Forsvarsakademiet, Militærpolitiet under Hærstaben, specialstyrker fra Specialoperationskommandoen og en Lynx-helikopter fra Flyvevåbnet.

ABSALON SKAL AFSKRÆKKE TERRORISTER

Det danske støtteskib Absalon er udsendt som bidrag til NATO's stående flådestyrke SNMG2. Skibet sejler i det vestlige Middelhav, hvor opgaven er af en anden art end først bestemt.

TEKST OG FOTO: IDA SUHR BIRKEMOSE / VFK

TERRORBEKÆMPELSE "This is NATO warship L16. I do not intend to delay your passage, and I request your cooperation in answering some questions," lyder det fra vagtchefen på Absalon. Han har netop kaldt et spansk fiske-skib op på radioen.

"Okay, stand by please."

"Roger - standing by"

Nu skal vagtchefen identificere skibet, hvem der er om bord, hvor de er på vej hen og fortælle dem, hvor de skal henvende sig, hvis de ser noget mistænksomt.

Støtteskibet Absalon har før sejlet gennem Middelhavet for at nå Afrikas Horn, når skibet har været udsendt på antipirateri-missionen Ocean Shield. Men piraterne er efterhånden forduftet fra området omkring Afrikas Horn, og det har frigivet ressourcer til, at Danmark i stedet

kan sende et støtteskib ned til den ene af NATO's stående flådestyrker kaldet Standing NATO Maritime Group 2 (SNMG2). Denne gang er destinationen lidt tættere på Danmark, nemlig i det vestlige Middelhav, hvor Absalon sammen med to andre krigsskibe fra henholdsvis Canada og Italien patruljerer farvandet i en indsats for at afskrække terrorister.

Terrorbekæmpelse er i fokus

Da det i foråret 2016 blev meldt ud, at Absalon skulle tilslutte sig SNMG2, lød opgaven på at hjælpe med den store flygtningestrøm, der bevæger sig over Middelhavet fra blandt andet Syrien samt mellem Tyrkiet og Grækenland.

I august blev det dog besluttet, at det er området langs Spaniens kyst, som Absalon skal være med til at overvåge, og derfor er fokus ændret fra flygtninge til terrorisme.

"Operationen hedder Active Endeavour

og har faktisk eksisteret siden terrorangrebene i New York i 2001. Vores hovedopgave er at kontakte skibene i området for at forhøre dem om, hvorvidt de har set noget mistænkeligt og oplyse dem om, at de skal indberette det til NATO, hvis det er tilfældet," siger kommandørkaptajn Per Moll Petersen, der er chef på Absalon.

Hjælper alle i nød

Hvis støtteskibet alligevel sejler forbi nogle af de flygtninge, der er på vej fra Afrika til Spanien i flygtningebåde, skal de ikke nødvendigvis samle dem op.

"Hvis der er folk i nød, er det vores pligt at hjælpe dem. Det gør vi, uanset om der er tale om en mindre flygtningebåd eller et krydstogtskib. Men er de ikke i umiddelbar fare, er der andre styrker i området, der har til opgave at tage sig af flygtninge," siger Per Moll Petersen. ■

FAKTA

Operation Active Endeavour har eksisteret som operation i 15 år. Det planlægges, at operationen snart ændrer karakter og navn til Sea Guardian. Det er endnu usikkert, præcis hvornår dette sker. Du kan læse mere om Sea Guardian på www.nato.int

Absalon har deltaget i Operation Active Endeavour siden 12. september 2016, og skibet planlægger at være tilbage i Danmark igen den 3. december 2016.

På missionen er der folk fra alle værn om bord. Der er blandt andet militærpoliti, en Lynx-helikopter, Frømandskorpset, sprogofficerer, en tolk, en læge, to sygeplejersker og en præst.

Fra 10. til 21. oktober 2016 forlod Absalon kort operationen for at deltage i den store krigsøvelse Joint Warrior ved Skotlands kyst.

NÅR MORALEN SIDDER PÅ BAGSÆDET

Efter 15 års indsats i Afghanistan har Vesten stadig ikke set de ønskede resultater, En af forklaringerne er et samarbejdet mellem Vesten og den centralasiatiske region præget af mistillid og egne interesser.

TEKST OG FOTO: LISA LORENTZEN / FAK

INTERVIEW

Siden USA og de øvrige NATO-lande engagerede sig militært i Afghanistan efter 9/11, er der blevet brugt flere penge i forsøget på at genopbygge Afghanistan, end der blev på at genopbygge Europa efter Anden Verdenskrig med Marshall-hjælpen. Alligevel synes en stabilisering af regionen at ligge langt ude i fremtiden.

En af konflikterne er forholdet mellem Afghanistan og Pakistan, og Pakistan er ofte blevet beskyldt for at stå i vejen for fred og stabilisering i Afghanistan ved at holde hånden over Taleban. Forsvarsakademiet har spurgt en tidligere chef for den pakistanske efterretningstjeneste, ISI, om landets rolle i den sikkerhedspolitiske udvikling i Afghanistan og regionen.

”Vi går ikke efter nogen, bare fordi nogle andre vil have det – ingen penge er det værd.”

Det er holdningen fra general Asad Durrani, der i årene 1990-1992 var chef for efterretningstjenesten ISI i Pakistan. Forsvarsakademiet fik mulighed for at interviewe Asad Durrani, da man i forbindelse med Freds- og Stabiliseringsfondens AFPAK-program var i Afghanistan og Pakistan i forsommeren.

Durrani er stadig en vigtig stemme i Pakistan, og i interviewet forklarer han, hvorfor samarbejdet med Vesten langt fra er første prioritet for landet, der er nabo til Afghanistan.

”Taleban viser ingen interesse i at gå imod Pakistan, så vi har ingen grund til at jage dem. Hvis nogen tror, at vi under de omstændigheder vil skabe nye, interne fjender, vende de grupper imod os, der ikke som udgangspunkt er imod os, bare på grund af nogle penge, der er blevet kastet efter os, så er man indbildsk. Det er et selvmord, vi ikke er parate til at begå for at være ærlig. Eksterne venner kan tage hjem i morgen, men interne fjender og venner har man længe. I de situationer handler det ikke om, hvad der er rigtigt og forkert, men om at være pragmatisk - og der får moralen en plads på bagsædet,” siger Asad Durrani.

Stadig stor ustabilitet

Præcist, hvor mange penge, USA har brugt på Afghanistan i forhold til Europa efter Anden verdenskrig, afhænger af beregningsmetoder. Men man kan ikke komme uden

”

Så længe der er krig, er der Taleban. Tager man imod hjælp udefra, vil der rejse sig modstand internt. Det er prisen, man betaler.

om, at resultaterne af de to respektive pengeindsprøjtninger langt fra kan sammenlignes. David Vestenskov, der er tilknyttet AFPAK-programmet ved Forsvarsakademiet, uddyber.

”Målet med at gå ind i Afghanistan var at fjerne Taleban fra magten og skabe fundamentet for en fredelig og stabil udvikling. Men med et stigende antal områder uden for den afghanske regerings kontrol, korruption blandt civile såvel som militære institutioner i landet og en sikkerhedsstyrke, der stort set udelukkende er eksternt finan-

General Asad Durrani, tidligere chef for den pakistanske efterretningstjeneste, ISI.

sieret, så tårner udfordringerne sig fortsat op for landet. Usikkerheden betyder, at jorden fortsat vil være gødet for, at forskellige oprørsbevægelser – herunder Taleban – også fremadrettet vil have held med at skabe frygt og vinde sympati blandt civilbefolkningen,” forklarer David Vestenskov.

Durrani kan også bekræfte, at mange stadig støtter Taleban.

”Taleban har stadig meget sympati hos befolkningen i både Afghanistan og Pakistan. Tal fra New York Times viser, at næsten en tredjedel af befolkningen i Afghanistan støtter Taleban. De bliver set som frihedskæmpere, der forsøger at befri landet for eksterne aktører,” fortæller Durrani.

Selv om han ikke lægger skjul på, at Taleban givetvis har fri passage ind og ud af Pakistan, så ser han det ikke som et væsentlig problem.

”Regeringen i Kabul er blevet støttet af verdens mægtigste lande og alliance, både militært, økonomisk og politisk. Når Taleban har klaret sig, som de har, trods den modstand, og stadig har den støtte, de har i befolkningen, så handler det om mere end, at de har fri adgang ind og ud af Pakistan,” forklarer han.

Så længe der er krig, er der Taleban

David Vestenskov forklarer, at indsatsen i Afghanistan ikke kun har kastet ustabilitet af sig.

”Man har ikke set de resultater i Afghanistan, som Vesten havde håbet på, men mange mål er trods alt nået. I byerne er der blevet bygget huse, moskeer og fabrikker, der er opsat el- og mobilmaster, og der er blevet anlagt asfaltveje mellem større byer, blandt andet. I følge FN har omkring 80 procent af afghanerne nu adgang til basal sundhedsservice, og seks millioner afghanske børn, næsten lige så mange piger som drenge, er kommet i skole. I et land, hvor analfabetismen er mellem 70 og 80 procent, er det et væsentligt skridt i den rigtige retning,” siger han.

Det får imidlertid ikke Durrani til at si-ge tak på regionens vegne.

”Eksterne aktører kommer ind med deres penge og etablerer et universitet her og et hospital der - men det er ikke gratis. De gør det for indflydelse, for at positionere sig i forhold til en bestemt rolle. Men vi har selv bedt om det i Afghanistan, vi ønskede amerikanernes hjælp til at slå ’sto-

rebroder i Øst’ (Sovjetunionen, red.), og vi drog fordel af amerikanernes hjælp, økonomisk, politisk og militært. Men når man har allermest brug for dem, så kommer modkravene, og man er nødt til at gå på kompromis med sin suverænitet. Det er en Catch-22 - man kan ikke klare sig, uden at de er der, man kan ikke klare sig, når de er der,” siger han.

Durrani ser ikke nogen ende på krigen på kort sigt og er heller ikke optimistisk iforhold til at slå Taleban. I hans øjne hænger Vestens indsats sammen med Talebans virke.

”Så længe der er krig, er der Taleban. Tager man imod hjælp udefra, vil der rejse sig modstand internt. Det er prisen, man betaler,” siger Durrani. ■

Se video på fak.dk

FAKTA

Forsvarsakademiet var i Afghanistan og Pakistan i forsommeren 2016 i forbindelse med Freds- og Stabiliseringsfondens AFPAK-program. Målet med besøget var dels at styrke det samarbejde mellem Afghanistan, Pakistan og Danmark, som programmet har grundlagt og koordinere fremtidige projekter, dels at få en status på sikkerhedssituationen i Afghanistan, Pakistan og regionen som helhed.

Forsvarsakademiet spurgte, udover Durrani, en række centrale aktører i Afghanistan og Pakistan om, hvorfor det ikke går bedre efter 15 års indsats, og hvilke tiltag der kunne påvirke udviklingen i en positiv retning.

Se alle videointerviews, -diskussioner og -reportager på YouTube ved at søge efter Royal Danish Defence College, eller på fak.dk/video

AFPAK-programmet for 2015-17 har allerede kastet to konferencer af sig i henholdsvis Danmark og Islamabad, og to yderligere i Islamabad er på vej i sidste halvdel af 2016. Størstedelen af projekterne planlægges og koordineres i et tæt samarbejde mellem Forsvarsakademiet og Pakistans National Defence University. Gennem de seneste tre år har samarbejdet også udmøntet sig i fælles publikationsudgivelser, som kan findes på Forsvarsakademiets hjemmeside.

PUBLIKATIONER AKTUELLE UDGIVELSER FAK

MATERIALER FRA FAK KAN BESTILLES ELLERDOWNLOADESSOM PDF PÅ FORSVARET.DK/FAK

Danish and Chinese Perspectives on the Objectives of United Nations Missions
Af lektor Liselotte Odgaard, Ph.d. og Oberst Liu Silong

LÆS Denne bog om danske og kinesiske perspektiver på FN's fredsbevarende missioner analyserer fordele og ulemper af bestræbelser på at løse det globale sikkerhedsspørgsmål ved hjælp af fredsbevarende operationer.

Project Avatar
Af Jonas Alastair Juhlin, militær analytiker, Forsvarsakademiet

LÆS Med udbredelsen af sociale medier åbnes der for helt nye typer af informationskilder i efterretningsøjemed. Men hvor nyttig er den information, der bliver lagt ud? Dette spørgsmål bliver behandlet i det nye Research Paper om 'Project Avatar', der analyserer brugen af Open Source som et efterretningsværktøj.

For fede, for gamle og for dårligt uddannede?
Tekster af Michael H. Clemmesen.

LÆS Samlet af Niels Bo Poulsen og Jeppe Plenge Trautner, Forsvarsakademiet. Tekstsamling i anledning af brigadegeneral Michael H. Clemmesens fratræden som seniorforsker ved Forsvarsakademiet. Udgivelsen skaber overblik over Clemmensens produktion på over 250 bøger, artikler og debatbidrag og præsenterer læserne for et udvalg af hans tekster.

Danmark har stadig sin første kvindelige frø eller jæger til gode. Men derfor kan man godt have kvinder i andre specialoperationsjob, mener både forsker og SOKOM's chef.

AF MARTIN FINNEDAL / VFK

ROBUSTHED Specialoperationskorps verden over har samme udfordring. Man ønsker sig flere – og gerne kvindelige - operatører, men de nuværende optagelseskrav er noget nær umulige at bestå. Også selv for langt de fleste mænd. Derfor kommer specialoperationerne let til at mangle diversitet i opgaveløsningen. Og det er rigtigt ærgerligt, mener Lars Ehrensvärd, der selv er uddannet jægersoldat og som jægersoldat har gjort tjeneste ved Frømandskorpset og nu forsker i specialoperationer på Forsvarsakademiet.

”Hvis Specialoperationskommandoen (SOKOM) udelukkende består af mænd og mænds måde at tænke på, kommer der til at mangle noget, når opgaven skal løses. Man ved for eksempel, at fredsaftaler, hvor kvinder deltager i forhandlingerne, er mere holdbare end fredsaftaler, hvor kun mænd deltager, blandt andet fordi kvinder ofte har en bredere opfattelse af, hvad sikkerhed er. Jeg har selv en kone og tre døtre, der tænker helt anderledes end jeg, og nogle gange kan løse det, jeg går og tumler med, nærmest irriterende hurtigt,” anerkender Lars Ehrensvärd.

Han gør dog med det samme selv opmærksom på et medfølgende dilemma. En af fordelene ved at sende specialoperationsstyrker snarere end konventionelle styrker ud i farlige områder er, at de ikke kræver et såkaldt ”robust mandat”. De forventes at kunne tage vare på sig selv og fordrer ikke samme omfang af kampkraft og støtte, som konventionelle styrker gør. Derfor er de også billigere at sende ud. Men netop derfor er optagelseskravene så store.

”Hvis tingene går op i hat og briller, nytter det ikke at sende folk ud, der ikke kan tage vare på sig selv. Der er masser af specialoperationsopgaver, kvinder ville kunne løse og tilføre merværdi til, men hvis man går på kompromis med risikoviljen, fordi man har kvinder med, som man synes, man skal tage hensyn til, har man i det store billede ikke opnået noget,” siger Lars Ehrensvärd og fortsætter:

”Omvendt, hvis man skal gøre sig forståelig i konfliktområder, hvor halvdelen af befolkningen i sagens natur er kvinder, nytter det ikke noget, man ikke kan kommunikere med dem. Især fordi mange af dem har mere at skulle have sagt, end de fleste tror.”

Bud på SOKOM i fremtiden

Manden, der skal løse den udfordring, er SOKOM's øverste chef, Jørgen Høll. Han har selv ved tidligere lejligheder efterspurgt kvinder, men ligesom Lars Ehrensvärd, mener Jørgen Høll ikke, løsningen er at sænke kravene til jægerne og frøernes optagelsesprøver. Men noget skal han

SOKOM ØNSKER SIG EN KVINDELIG KAPACITET

gøre. Han har netop afleveret en rapport, hvor han kommer med bud på fremtidens brug af Specialoperationskommandoens kapaciteter. Den er ikke endelig godkendt, hvorfor Jørgen Høll endnu ikke kan fremlægge den og i øvrigt heller ikke har fået budget til at virkeliggøre sine bud, men blandt de ønsker, han skitserer, er at udvide kommandoen med ekstra kapaciteter. Og eventuelt et yderligere kvindeligt islæt. Det ville kunne slå flere fluer med et smæk, mener han.

”For det første vil jeg gerne understrege, at vi har mange kvinder i det danske forsvar, der fint kan tage vare på sig selv. Men kravene hos os er lidt større. Det er en udfordring, for selvfølgelig vil jeg gerne have mangfoldigheden bredt ud i hele SOKOM, for det giver nogle flere dynamikker. Helt aktuelt kunne jeg sagtens have brugt kvinder til at gå med på patrulje i Mali, hvor der er stort behov for dialog med den kvindelige befolkning. Man kan også mere diskret bevæge sig rundt, hvis man er et hold bestående af en kvinde og en mand snarere end, at der pludselig står to mænd, der er to meter høje og nærmest lige så brede,” siger generalmajoren.

Kvindelig kapacitet ønskes

Han ønsker sig derfor en kvindelig

kapacitet af en eller anden slags. SOKOM benytter sig allerede i dag af forskellige ’lånekapaciteter’ som for eksempel EW-folk (electronic warfare), EOD (mineryddere), hundepatruljer og lignende. Det er med andre ord ikke nødvendigvis alle SOKOM-opgaver, der skal løses af frøer og jægere. De fleste opgaver løses i en eller anden form for værnssælles regi.

Sidste års oprettelse af SOKOM var netop ikke – som visse måske tror - en sammenlægning af Jægerkorpset og Frømandskorpset men en udvidelse af de danske specialoperationsmuligheder.

”SOKOM skal være det danske forsvars multiværktøj, og det er derfor min opgave at komme med forslag til opgaveløsning, som ikke ligger lige for, og som falder uden for den måde, konventionelle styrker arbejder på. Der er ingen fast måde, hvormed vi løser opgaver, så vi er nødt til at være fleksible, og det stiller store krav til de kapaciteter, vi har,” siger Jørgen Høll.

Kigger mod Norge

Han lægger derfor op til, at man skeler til Norge, hvor man som forsøg har oprettet en kvindelig deling ved Forsvarets Spesialkommando (FSK). Det er kvinder, som gennemgår en anderledes og mere

krævende værnepligt, hvor de blandt andet har fået ekstra undervisning i sanitet og i at klare sig i barsk terræn. Jørgen Høll forestiller sig, at der vil være opgaver, hvor man med fordel kan håndplukke fra en sådan kapacitet til passende opgaver. Som man gør med Søværnets SMI-hold, der består af soldater fra Frømandskorpset men også sprogofficerer, militærjurister og/eller hundefolk og militærpolitifolk.

”De har gennemgået en mere krævende værnepligt, som sætter dem i stand til at tage vare på sig selv, når de opererer sammen med jægerne, og de er mere fysisk robuste end den gennemsnitlige kvindelige soldat. Men de er stadig en støttekapacitet på linje med EW, EOD, etc.,” fortæller Jørgen Høll.

Lars Ehrensvärd er enig i, at SOKOM har brug for ekstra kapaciteter. Han forestiller sig, at man – også mere end man gør i dag – kan sende et ”SOKOM follow on”-hold ind, når første bølge har stabiliseret situationen.

”Det ville give mere elastik, end man har i dag,” mener han.

Til gengæld er han ikke begejstret for det norske forsøg.

”Jeg synes, ideen om en særlig kvindedeling eller kvindepatrulje, der kommer ind på nogle andre vilkår, er en misforståelse.

SPECIALOPERATIONS-STYRKER KAN MEGET MERE

Potentialet for specialoperationsstyrker i fremtidens operationer er tilsyneladende kæmpe stort. Forskere fra FAK kommer med tre anbefalinger for at styrke og udvide brugen af specialstyrker.

AF THOMAS JERICHOW / FAK

FORSKNING

Specialstyrker kan mere end de fleste tror – også når det gælder ”blødere” operationstyper af mere forebyggende karakter. Det var en af konklusionerne, da Forsvarsakademiet i samarbejde med Specialoperationskommandoen (SOKOM) afviklede en international conference om specialstyrker i sidste måned.

Formålet var blandt andet at fremlægge helt ny forskning omkring brugen af danske specialoperationsstyrker (SOF). Forskningen pegede på flere områder, hvor mere kendskab blandt beslutningstagerne til SOF’s kapaciteter og muligheder kunne gøre styrkerne bredere anvendelige.

Dermed kan specialoperationsstyrkerne blive endnu mere relevante i den nuværende sikkerhedspolitiske situation, der kræver både slagkraftige, fleksible og specialiserede militære enheder.

Tre anbefalinger

Forskerne fra Forsvarsakademiet med chef for Institut for Strategi Anja Dalgaard-Nielsen i spidsen havde tre klare anbefalinger for at styrke og

udvide brugen af specialstyrker. For det første bør næste forsvarsforlig indeholde en klar politisk vision for brugen af specialstyrker. Visionen skal tilpasses, og politikerne skal anvende den til løbende at sikre fokus og bevidst brug af specialstyrkernes kapaciteter.

For det andet bør der udvikles en særlig model for den politiske kontrol med specialstyrkerne under indsættelse. Jægere og frømand kan have behov for at operere skjult, hurtigt og under barske vilkår. Beslutningstagerne bør have mulighed for at følge missionerne og mulighed for mere direkte indflydelse på missionen, efterhånden som den udvikler sig.

Den tredje hovedtanke i forskernes rapport peger på vigtigheden af, at konsolidere og udvikle Specialoperationskommandoen, så de særlige enheder fortsætter med at udvikle nye og bedre metoder, procedurer og indsættelsesformer.

Samarbejde og god ledelse

Blandt de ting, der ifølge forskningen er vigtige for muligheden for at anvende specialoperationsstyrker mere og bedre i fremtiden, er samarbejdet med

resten af Forsvaret. SOF arbejder i små enheder, der bevæger sig meget og hurtigt. Det kræver betydelig logistik og støtte fra resten af Forsvaret, hvis det skal opretholdes i længere tid. Derfor bør der kigges på, om SOKOM’s samarbejde med resten af Forsvaret samt allierede kan forbedres.

Samtidig skal ledelsen af SOKOM styrkes, og ledelsen skal lære at tænke endnu mere kreativt og effektivt. Specialoperationsstyrken kan sammenlignes med andre organisationer, der forventes at levere konsekvent høj kvalitet under stort pres. For eksempel flyveledere, nøglepersonale på A-kraftværker eller hangarskibe. Her peger forskningen på såkaldte High Reliability Organizations (HRO), hvor SOKOM kan hente inspiration. HRO er kendetegnet ved kombinationen af velgennemprøvede standardprocedurer og evnen til hurtigt at kunne improvisere over for nye komplicerede udfordringer.

Komplicerede missioner

Specialstyrker og brugen af dem har udviklet sig markant siden afslutningen på Den Kolde Krig i 1989. Flere og flere af de missioner, danske og andre

landes soldater indsættes i, er asymmetriske, svære at arbejde i og præget af mange politiske, civile og praktiske hensyn. I det miljø er det nogle gange lettere at anvende små højt specialiserede enheder end store traditionelle militære formationer. Dansk forsvar har anvendt Jægerkorpset og Frømandskorpset en del under de seneste 25 års missioner, men potentialet i fremtidens komplicerede operationer er måske endnu større.

Læs mere...

I FAK Policy Briefet Danske specialoperationer: ’Tre tiltag til strategisk-organisatorisk konsolidering’: <http://bit.ly/2fT7Lf7> af Anja Dalgaard-Nielsen og Johannes Tvilling. Se også en række af SOF-konferencens talere i videoen Focus on Special Operations Forces på Forsvarsakademiets YouTube-kanal (Royal Danish Defence College): <http://bit.ly/2fuywPo> ■

I Norge har man som forsøg oprettet en kvindelig deling ved Forsvarets Spesialkommando (FSK). Det er kvinder, som gennemgår en anderledes og mere krævende værnepligt, hvor de blandt andet har fået ekstra undervisning i sanitet og i at klare sig i barsk terræn.

Foto: Frederik Ringnes/forsvaret.no

Jeg er bange for, at det kan blive opfattet som ”jæger light” og, at man dermed ender med at have et A-hold og et B-hold. Det er der ikke nogen – især ikke kvinderne selv – der kan være interesseret i,” siger Lars Ehrensvärd.

En 3. enhed?

Både han og Jørgen Høll er dog enige om at anbefale en 3. enhed i SOKOM, hvor man lægger vægt på andre færdigheder end de ekstremt hårde fysiske og psykiske strabadser, man skal igennem, hvis man skal være frømand eller jæger.

”Man skal huske på, at det er krav, som bevæger sig ude på kanten af hvad, der overhovedet er menneskeligt muligt, og som 98 procent af alle mænd ikke kan leve op til. Man kunne også forestille sig, at det var en enhed, der kunne låne såvel civile som militære både i de tre værn, men også uden for Forsvaret,” siger Lars Ehrensvärd.

Jørgen Høll understreger, at man heller ikke i fremtiden vil se kvinder, der smutter lettere gennem nåleøjet til uddannelsen som jæger eller frø, ligegyldigt hvordan, SOKOM i fremtiden bliver indrettet. Og han understreger, at der på ingen måde vil blive tale om lette tjanser. ■

Dansk forsvar har anvendt Jægerkorpset og Frømandskorpset en del under de seneste 25 års missioner, men potentialet i fremtidens komplicerede operationer er tilsyneladende endnu større.

Foto: Søværnet

AFTALE OM M-518 UNDERSKREVET

Forsvarets Materiel & Indkøbsstyrelse (FMI) har 30. september 2016 underskrevet en aftale om genopbygning af EH101-helikopteren M-518. Den har været ude af drift siden 11. oktober 2014, da den nødlandede ved Mazar E Sharif i Afghanistan, der var base for Danmarks helikopterbidrag i Afghanistan. Når aftalen først underskrives nu, skyldes det blandt andet, at fabrikanten Leonardo Helicopters (tidligere kendt som AgustaWestland) har udsat M-518 for en meget omfattende analyse for at kunne vurdere, om helikopteren overhovedet var genopbygningseget – altså hvorvidt den igen ville kunne blive forsvarlig at flyve i, og om en genopbygning kunne betale sig sammenlignet med prisen på en helt ny helikopter. M-518 konfigureres til samme stand som før nødlandingen. Den ventes leveret i løbet af foråret 2018. ■

FMI

Samtlige soldater – deriblandt Frømandskorpsets ansatte (billedet) – får nye pistoler i løbet af 2019. Arkivfoto: Lars Bøgh Vinther.

NY VÆRNSFÆLLES PISTOL I SIGTE

Pistol M/49 ventes udskiftet i løbet af 2019. Den nye værnshfælles pistol bliver af typen Striker Fired.

AF MARTIN FINNEDAL / VFK

UDSKIFTNING

Forsvarets Materiel og Indkøbsstyrelse (FMI) har iværksat et projekt, der har til formål at købe en ny værnshfælles pistol. Det er besluttet, at pistolen skal være af typen Striker Fired: en semiautomatisk haneløs type, hvor slagstiften spændes indvendig i pistolen ved hjælp af selve aftrækkeren. Slagstiften påvirkes direkte af aftrækkeren. Der er derfor ingen hane til at gribe fat i udstyr, tøj eller lignende. Alle aftræk har den samme aftræksvægt.

Det er et krav til leverandøren af den nye

pistol, at den i modsætning til Pistol M/49 ikke er udstyret med en fysisk udvendig sikring. Det fortæller chef for Kapacitetscenter Våben i FMI, major Tom Elvius-Brisson.

”Når man har trukket sit våben, er det fordi, man er i en situation, hvor man enten skal true eller skyde. Og skal man skyde, er den bedste og hurtigst afsikring at flytte pegefingern til aftrækkeren,” siger majoren.

Reglementeret hylster medfølger

Til pistolen medfølger et pistolhylster der er formstøbt i et hårdt materiale, som de nye hylstre der pt. anvendes til bl.a. Pistol

M/49. Derved sikres aftrækkeren mod utilsigtet påvirkning. Af sikkerhedshensyn vil det af det kommende reglement fremgå, at der kun må anvendes det udleverede hylster. Det er et krav til den kommende pistol, at den har en indbygget fysisk slagstiftsikring, der sikrer, at pistolen ikke går af, hvis den for eksempel tabes på gulvet eller udsættes for g-kraft i fly.

Når det er besluttet at erstatte den schweiziske producerede Pistol M/49 - eller SIG 210, som modellen oprindeligt hedder - er det fordi, den ikke længere opfylder de krav, brugerne stiller til et våben, og som kan blive afgørende, hvis man ikke læn-

gere kan bruge sit primære våben eller det ikke er inden for umiddelbar rækkevidde. Blandt andet har SIG 210 kun plads til otte patroner i magasinet, og man kan ikke sætte ekstra sigte eller laser på den.

En pistol til alle

Den nye pistol erstatter ikke bare Pistol M/49, men kan på sigt erstatte samtlige pistoler i brug i Forsvaret. Dette er dog afhængig af det fremtidige valg. Eksempelvis kan specialoperationsstyrker, hundeførere og Militærpolitiet også på sigt komme til at bruge den nye værnshfælles pistol. ■

NYE FRAGMENTATIONS- BRILLER PÅ VEJ

Mere fleksible briller og bedre uddannelse af personale skal sikre mindre spild af ressourcer.

AF MARTIN FINNEDAL/ VFK

BESKYTTELSE

Danske soldater bruger fragmentationsbriller i rå mængder. Alene i år har FMI købt 6.500 sæt, og for at sikre en tilfredsstillende beholdning på de udleverende depoter er yderligere 4.000 sæt på vej. Det store træk skyldes blandt andet, at soldater på vej i INTOPS som udgangspunkt får et nyt sæt – også selv om de allerede har fået et i forbindelse med deres daglige arbejde. FMI opfordrer derfor den enkelte soldat til at gøre opmærksom på, hvis man allerede har et brugbart sæt fragmentationsbriller og derfor ikke har behov for yderligere. En anden og måske endnu større faktor er, at det p.t. ikke er muligt kun at udskifte dele af brillerne. Hvis en soldat kommer med for eksempel et ridset glas, får vedkommende udleveret et helt nyt sæt briller. Dette bliver der lavet om på i det kommende udbud. Her er det kravspecificeret, at de enkelte dele kan anskaffes som reservedele og oprettes separat i SAP.

I arbejdet med udbuddet indgår en række erfaringer, som FMI har oparbejdet igennem en årrække. Her har man oplevet, at pasformen er helt afgørende for sikkerheden. Blandt andet derfor har man ud over standardfragmentationsbrillen M/09, Revision Sawfly, som nu indkøbes i tre størrelser, suppleret op med M/11 ESS Crossbow og M/15 Wiley-X Pt-1, som købes med mulighed for at justere næsebro.

”Vi har oplevet, at visse soldater bytter egne standardbriller for at få nogen, de synes er pænere. Men det absolut vigtigste er, at fragmentationsbrillen passer til den enkelte soldats ansigt og sidder helt til, siger chef for udrustningssektionen i FMI, major Kasper Riis.

Forsvarets standard fragmentationsbeskyttelsesbrille er M/09, Revision Sawfly. Den udleveres som udgangspunkt til alle. Men hvis man ikke kan bruge den, fx på grund af dårlig pasform ved næse, øjenhuler eller kindben, så kan man prøve enten ESS Crossbow (M/11) eller Wiley-X Pt-1 (M/15).

En fragmentationsbrille skal sidde tæt til hovedet og dække øjenhulen. Når man har brillen på, bør man ikke kunne få meget mere end en lillefinger ind imellem underkanten af brilleglasset og øjenhulen. Hvis dette er muligt, er brillen for stor og man skal vælge en anden størrelse eller en alternativt en anden brille.

Indenfor en overskuelig fremtid vil soldaterne få bedre rådgivning i valg af briller samt hjælp til at justere dem. FMI vil uddanne depotpersonalet i, hvad man skal holde øje med, når man skal finde den brille med bedst pasform.

Det kommende udbud på fragmentationsbriller forventes afsluttet i 2018, hvorefter de nye briller vil tilgå Forsvarets depoter. ■

TMG ER NU INDKØBT

Opgraderingen af Forsvarets tunge maskingevær (TMG) er afsluttet, og Hæren råder nu over 900 stk., hvilket er i overensstemmelse med Hærens normering. TMG'erne er af typen M2HB fra MANROY og er alle leveret med to piber og løsskydningssæt. Ved en fejl er ikke alle disse TMG'er markeret med DK, men FMI er ved at få rettet fejlen ved Forsvarets Hovedværksted på leverandørens regning. Hærstaben og FMI er blevet enige om at opgradere yderligere 80 stk. for at have en logistisk reserve. ■ /FMI

SKJORTER KOMMER NU I NYT MATERIALE

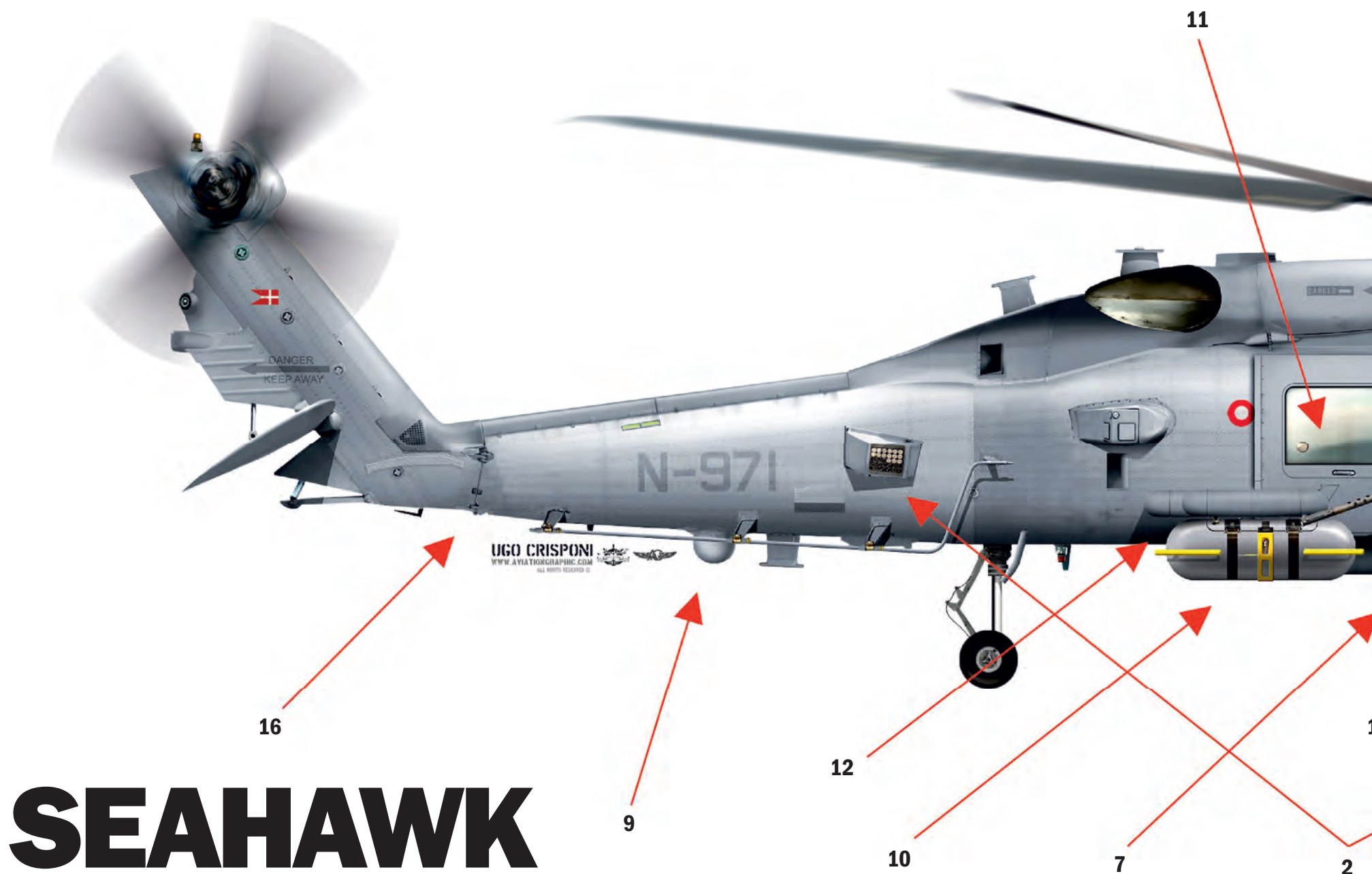
FMI har siden indførelsen af MTS-skjorten modtaget en række klager over dens pasform, komfort og holdbarhed. Et af de hyppigste klagepunkter har været, at materialet var for løst i sømmene, at der var stor slitage på blandt andet albuer og, at den i øvrigt krøller for let. FMI har derfor gennemført en afprøvning af nye metervarer, og skjorter i nyt materiale ventes at blive sat i produktion i løbet af 2. kvartal 2018. De nye skjorter ventes leveret til Lager Danmark i 4. kvartal 2018. Der vil ikke være nogen synlig forskel på den nye og den gamle MTS-skjorte. ■ /FMI

81 NYE HAGLVÅBEN ER LANDET

Der er anskaffet 81 nye haglvåben af typen Browning Cynergy. Fordelingen af de indkøbte våben er aftalt med Værnsfælles Forsvarskommando, og våbnene forventes at tilgå de enheder, som er normeret med dem, inden udgangen af 2016. Der blev den 26. oktober gennemført VMEK-kursus på det nye haglvåben for VN I og VN II. På kurset deltog også instruktører fra 3 VEDLBTN, så Forsvaret nu selv besidder kapaciteten til at gennemføre uddannelsen fremover. Det er repræsentanter fra samtlige værn, der bruger haglvåben. Soldater på INTOPS bruger haglvåben til forsvar mod vilde hunde, Søværnet bruger haglvåben til aflivning af olieforurenede fugle og mågejægerne på flyvestationerne bruger også haglgæverer. Fupperne i Siriuspatruljen har haglvåben som standardudstyr. ■ /FMI

ARTWORK UGO CRISPONI / AVIATIONGRAPHIC.COM

SEAHAWK TESTET I HÅRDT VEJR

SHOL

Ship Helicopter Operating Limits

Alle de skibsbaserede helikoptere skal igennem en test, der skal afgøre under hvilke vejrforhold og med hvilken vægt, det er sikkert at lande helikopteren.

Testen laves for hver enkelt skibstype, fordi der kan være forskel på, hvordan vinden opfører sig på helikopterdekke, og hvordan skibet bevæger sig i søen.

Inspektionsskibene i Thetis-lassen er de første, der bliver lavet SHOL-test på med Seahawk, og senere kommer de store skibe af Iver Huitfeldt- og Absalon-lassen, og til sidst Knud Rasmussen-lassen.

Inden testen udføres i praksis, er der lavet computersimuleringer, der viser, hvornår helikopteren vil vælte eller skride på dækket, så piloterne ved, hvornår de helt sikkert ikke skal lande.

I oktober nåede de nyligt leverede Seahawk-helikoptere en milepæl, da en af dem for første gang skulle afprøves i hårdt vejr i Nordatlanten.

AF RUNE DYRHOLM / VFK

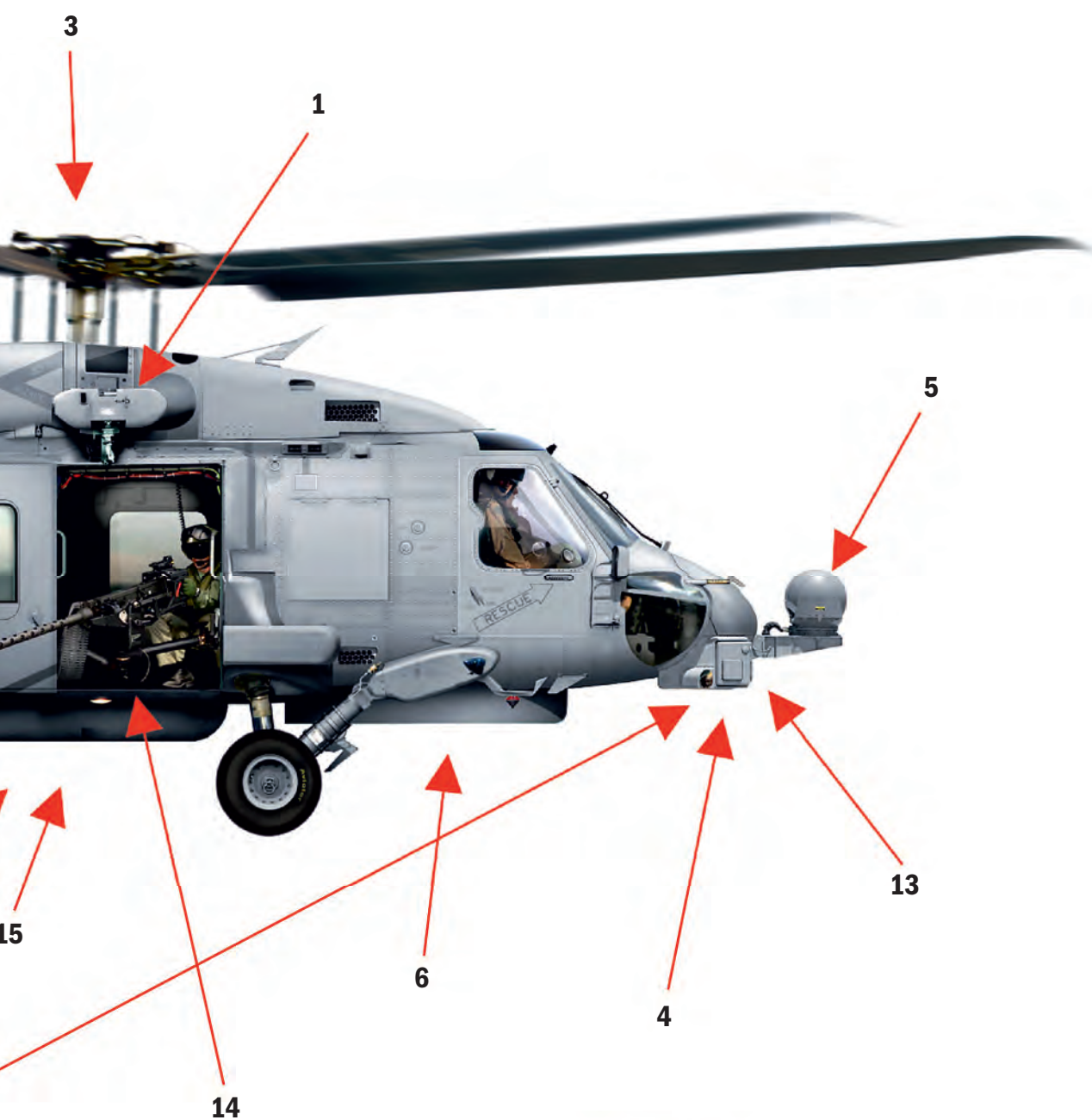
SEAHAWK

Landing på et inspektionsskib i 15 meter høje bølger og vindhastigheder på op til 30 meter i sekundet. Sådan var scenariet, som den danske testpilot CAD sammen med en australsk kollega udsatte sig selv og Danmarks nye skibsbaserede helikopter MH-60R Seahawk for. Det er første gang, at en dansk pilot flyver en Seahawk i så hårdt vejr, og så vidt vides også første gang, at den bliver landet på et skib i så høj søgang.

”Vi havde en amerikansk pilot med fra US Navy, og han havde aldrig prøvet noget lignende. For ham var det lidt af en ”eye-opener”, og jeg er ret sikker på, at vi har flyttet grænserne for, hvad en Seahawk er blevet udsat for,” fortæller CAD fra en telefon ombord på inspektionsskibet Væderen ved Færøerne.

Her har skibets besætning og

helikopterholdet netop afsluttet den såkaldte SHOL-test, der kort fortalt skal afklare, hvor meget skibet må rulle og vippe, før det ikke længere er sikkert at få helikopteren ned. Testen er en del af implementering af Seahawk, og den skal gennemføres på hver enkelt skibsklasse, fordi turbulensen og bevægelserne på helikopterplatformen kan variere typerne imellem.

”Netop Færøerne er velegnede til den slags test, fordi det ofte blæser meget, og fordi det altid er muligt at finde læ, uanset hvor vinden kommer fra. Vi har været heldige, at vejret lige så stille har bygget op over den tre ugers periode, så vi har kunnet afprøve helikopteren i tiltagene hårdt vejr, og med en afslutning, hvor vi kom helt derud, hvor vi ikke længere kunne bunde og måtte opgive at lande,” fortæller CAD.

For ham og de tre andre besæt-

ningsmedlemmer på helikopteren har det været en spændende opgave at få lov at afprøve helikopteren i det barske nordatlantiske miljø, hvor en stor del af dens opgaver kommer til at ligge fremover.

”Når man sidder derude i mørket, der er store bølger og hård vind, skibet gynger, og vandet pisser ind over helikopterdekke, så bliver man da lidt spændt. Man skal stole på hinanden ombord, og der er nogle beslutninger, der skal tages ret hurtigt. Og vi har da også været ude i at afbryde landinger, selv om vi næsten har haft hjulene på dækket.”

Positivt overrasket

CAD har tidligere lavet lignende tests med Lynx-helikopteren, og hans vurdering af Seahawken er, at den reagerer knapt så hurtigt på input fra piloten, men til gengæld er den mere stabil i luften.

”Jeg er faktisk positivt overrasket over, hvor godt den har hånd-

teret vejrforholdene, og sammenlignet med Lynx'en er det ikke nogle store udfordringer. Den reagerer, som den skal, men dog en kende langsommere. Det betyder alt i alt, at vi har fået nogle udmærkede resultater med hjem, der gør, at vi fra nu af må operere med helikopteren under de normalt forekommende vejrforhold i området omkring Grønland og Færøerne. Så det er helt sikkert en milepæl, vi har nået med denne test,” opsummerer CAD.

Resultaterne fra testen skal anvendes af de øvrige Seahawk-piloter umiddelbart efter denne ild-dåb, for implementeringen af Seahawken fortsætter for fuld kraft i Nordatlanten. Her fortsætter en ny helikopterbesætning med at træne på Vædderen, inden helikoptererne efter planen skal meldes operative i løbet af 2017 og være endeligt indfaset i 2018. ■

SYSTEMERNE PÅ MH-60R

MH-60R er en helikopter udviklet til at blive anvendt i krig, selv om den kommer til at løse mange civile opgaver i Nordatlanten.

1.

Hoist og autopilot

Et autopilotsystem sørger for, at det er muligt at flyve tæt på havoverfladen og holde en vis højde under hoist (ophejsning med helikopterens wirespil, red.) af f.eks. nødstedte. I forhold til Lynx giver det bedre muligheder for at redde mennesker om natten.

2.

Selvbeskyttelse

Seahawk er udstyret med et varslingsystem, som advarer besætningen om eksterne trusler. Det være sig laser- eller radarstyrede missiler, varmesøgende missiler, håndvåben eller ustyret ammunition. Missiler kan afledes af flare, chaff eller en IR jammer.

3.

Rotor

Rotorbladene er udstyret med varmelegemer, så de kan holdes fri for is. Bladene kan foldes automatisk, inden helikopteren trækkes ind i hangaren ombord på skibet.

4.

ESM

Electronic Support Measures anvendes til at lytte på de radarer, der er aktive i området, hvilket især er vigtigt i den taktiske rolle.

5.

Kameraer

Kameraer til både dagslys og nat samt laser-måludpegning. Systemer anvendes både under eftersøgningsopgaver og i den taktiske rolle.

6.

ISAR 360 graders radar

Radaren kan både ”tracke” (følge, red.) mål i luften og på landjorden. I forhold til Lynx har Seahawken bedre mulighed for at identificere og fastholde mål.

7.

Harpun

De danske Seahawks kommer til at operere meget i det barske vejr i Nordatlanten, og derfor har de i lighed med Lynx en såkaldt ”harpun” monteret under bugen. Den bruges til at fastholde helikopteren på helikopterdekke, når der er høj søgang.

8.

Cargo-hook

Krog til at slinge gods med - kan løfte op til knap tre tons gods.

9.

Video og datalink

Antenne til at sende et live videofeed til modtagestationer.

10.

Ekstern redningsflåde

Udvendig redningsflåde, der enten kan droppes til nødstedte på havet eller anvendes af besætningen, hvis de nødlander på havet.

11.

Ekstra vindue(modsat side)

I den danske variant er der ikke noget system til at droppe sonarbøjer. I stedet er der installeret et ekstra vindue på den position, som også fungerer som en ekstra nødudgang.

12.

Extended pylon

Vinge, hvor der kan monteres en ekstra ekstern flåde eller våben. Danmark har ikke indkøbt våben til disse stationer.

13.

Præcision anflyvningssystem

De danske Seahawks har - i modsætning til de amerikanske - et ekstra præcist anflyvningssystem, som er anskaffet, primært fordi helikopteren kommer til at operere i dårligt vejr.

14.

Våben

7,62 eller 12,7 mm maskingevær.

15.

Ekstern brændstoftank(modsat side)

Giver cirka én times ekstra flyvetid pr. tank

16.

Foldbar hale

KOMMENTAR

Derfor kommer der ny rejsestyringsløsning

Der gennemføres årligt cirka 200.000 tjenesterejser i Forsvarsministeriets koncern. Ved afregning af rejserne konstateres der omkring 60.000 fejl. Det er ikke i sig selv overraskende, når man tænker på, at håndtering af rejser sker i et SAP-specialist-rejsemodul, at bestemmelseskompleks og regler er komplicerede, samt at vi har et komplekst rejsemønster.

Erfaringen er, at vi ikke kan uddanne vores rejsende inden for bestemmelser og funktionaliteter i SAP i et sådan omfang, at fejlene kan minimeres, så resultatet står mål med indsatsen. Konklusionen er, at det er vanskeligt at rejseoprette og -afregne samt generelt håndtere rejseområdet. Det har vi, som ansvarlig styrelse for området, forholdt os til – og derfor udruller vi nu en ny rejsestyringsløsning.

Den ny rejsestyringsløsning flytter os fra et specialistsystem til et brugervenligt system med en mere strømlinet rejseproces. Som rejsende introduceres man til en spørgelogik, som kontinuerligt minimerer valgene og derved reducerer mulighederne for at lave fejl. Det betyder eksempelvis, at det ikke længere er systemteknisk muligt at få time- og dagpenge på rejser under 24 timer. Der er endvidere indbygget fly-over hjælp, og rejseuddannelsen afløses i et vist omfang af 12 videoklip, der gør den enkelte rejsende i stand til at anvende den ny rejseløsning.

Den ny rejseløsning har medført en række til- og fravalg. Løsningen er blandt andet bygget op omkring brug af firmabetalingskort i stedet for forskud, da det er en tidskrævende administrativ opgave. Endvidere er der lavet væsentligt om i godkendelsesprocessen, som medfører, at der ikke længere er behov for en chefgodkendelse i SAP forud for rejsen. Det er fortsat den rejsendes ansvar at indhente en klar rejsehjemmel i form af en mundtlig eller skriftlig godkendelse fra chefen. Workflow vil blive anvendt til styringsrelevante rejser. De fysiske rejsebilag er væk og skal i stedet scannes/affotografes og vedhæftes rejsen. Det betyder, at rejsekuverterne forsvinder.

Alt i alt skulle den rejsende gerne sidde tilbage med en følelse af, at det er blevet en anelse nemmere at rejse, men naturligvis vil den nye rejseløsning kræve lidt tilvænning.

Forud for ny rejseløsning bliver det nødvendigt at lukke for adgangen til rejsemodul i SAP i perioden 31. oktober til 14. november, da der skal ske en oprydning i systemet samt implementering af den ny løsning. FRS vil i denne periode håndtere oprettelse og afregning af rejser. Følg i øvrigt med på FRS hjemmeside, hvor det løbende vil blive orienteret om implementeringen. ■

Max Andersen
sektionschef
Forsvarsministeriets
Regnskabsstyrelse

STAFETTEN

Ved du, hvad dine kollegaer i hele Forsvaret laver?
I Stafetten stiller vi spørgsmål om dit job, og du sender stafetten videre.

Når Forsvarets ansatte tager ud i verden, skal der være styr på logistikken. En del af den opgave løses af terminalhjælpere som Kristoffer Eriksen, som ned til mindste detalje skal have styr på forsendelser fra A til B.

AF THORBJØRN FORSBERG / VFK

LOGISTIK

”Helt fra begyndelsen i JMTO er vi blevet opdraget vi til at se resten af Forsvaret som vores kunder, der skal have en god service,” fortæller sergent Kristoffer Eriksen. Han er 29 år og indgår i 2. deling ud af tre hos MOVCON (Movement Control) i Forsvarets logistikorganisation Joint Movement and Transportation Organization (JMTO).

Stillingsbetegnelsen er terminalhjelper og dækker over et job, hvor Kristoffer Eriksen og hans kolleger har specialiseret sig i at få fragtet gods og mennesker derhen, hvor arbejdet i Forsvaret kræver det. Det er MOVCON, der kontrollerer det materiel, der ryger med skibe, tog og andre transportmidler. ”Vi skal vide nøjagtig, hvad vi sender af sted. Er der for eksempel farligt gods som ammunition, batterier eller brændstof, så kræver reglerne, at det håndteres korrekt og af folk, der er uddannede til det,” siger Kristoffer Eriksen, der selv har været på adskillige farlig gods-kurser – i daglig tale blot ”FARGO”.

Ofte på farten

Danske MOVCON høster ifølge Kristoffer Eriksen ofte roser fra udenlandske samarbejdspartnere for sin effektivitet, til trods for at enheden er relativt lille. Gruppen af terminalhjælpere består primært af konstabler og befalingsmænd, som hver har i gen-

nemsnit små 40 rejsedage om året. Der er konstant fem-seks mand udsendt, og de hjælper med logistikken ved såvel afrejse som på destinationen. Alene i Kristoffer Eriksens 2. deling har hver medarbejder indtil midten af oktober haft i gennemsnit 38 rejsedage i 2016.

”De mange rejsedage og forskellige destinationer er med til at gøre jobbet udfordrende og enormt spændende,” forklarer han og peger på, at han med MOVCON har været steder, han ellers aldrig ville have været – for eksempel det nordlige Norge tæt ved Nordkap.

Fastholdelse af medarbejdere

Dog ser han et problem omkring fastholdelse på grund af den relativt lave løn.

”Lige som på et professionelt sportshold kan det være vanskeligt at få tingene til at køre, som de plejer, hvis man mister en nøglespiller, altså en kompetent og erfaren medarbejder,” forklarer han.

Faktisk kan man sige, at problematikken omkring fastholdelse er særligt vedkommende for Kristoffer Eriksen. Den 1. november 2016 forlader han nemlig selv Forsvaret til fordel for en såkaldt ”store manager trainee”-stilling hos Jysk.

”I forbindelse med jobsamtalerne gik det op for mig, hvor god min sergentuddannelse i Flyvevåbnet har været. Den favner meget bredt, og jeg har til samtalerne haft en ret klar fornemmelse af at være et skridt foran de andre kandidater, fordi jeg har den uddannelse,” fastslår Kristoffer Eriksen. ■

KRISTOFFER SPØRGER:

Hvad laver en soldat ved Let Opklaring på Bornholm?

Spørgsmålet

Hvad laver en
terminalhjelper?

UDPLUK AF UDDANNELSER DU KAN SØGE NU

- Officer i Hæren - LEDER
- Officer i Søværnet - LEDER
- Officer i Flyvevåbnet - LEDER
- Flyveleder - LEDER
- Identification Operator - PROFESSIONEL SOLDAT

Find dem alle på www.forsvaret.dk/uddannelser

Følg Forsvarets uddannelser på

Hvor sætter du dit tegn?

TRADITION: Det er rundt og på størrelse med en mønt, og du har helt sikkert gjort dig fortjent til det. Men hvor sætter du det? Forsvarets Udmærkelsestegn gives til medarbejdere, der har bevist deres kompetencer inden for discipliner som for eksempel skibs-, fly- og panserkending, skydning, terrænsport eller førstehjælp. Nogle vælger at sy dem direkte på uniformen, mens andre limer dem fast på velcrobånd, som bæres i stedet for navnebånd til parader. Kender du andre måder at bære dem på? Eller har du en god, alternativ ide til, hvordan mærkerne kan sidde? Så hører vi gerne fra dig. Send dit forslag til VFK-KTP-FORSLAG eller VFK-KTP-FORSLAG@mil.dk senest den 1. december. ■ TRU/VFK

Foto: Jimmy Mogensen

VIL DU VÆRE JTAC'ER?

En Joint Terminal Attack Controller (JTAC)* er en specialist, der gennemfører Close Air Support (CAS), som er anvendelse af fly til støtte for operationer på landjorden. Dvs. at JTAC'en har til opgave at koordinere luft-til-jord-operationer og fungere som link mellem styrker på jorden og fly.

JTAC'en er pilotens øjne på jorden, der guider det angribende fly til aflevering af dets våben mod mål på jorden. Derfor kræver denne funktion et godt overblik, stor simultankapacitet, og evnen til at sætte sig i pilotens sted samt kapaciteten til at dirigere fly, der flyver mod et mål med op til flere hundrede kilometer i timen.

Lige nu mangler Forsvaret kandidater til JTAC-uddannelsen*. Der er ansøgningsfrist den 21. november, og du søger via forsvaret.dk/uddannelser.

Udvælgelsesprocessen sker den 28. – 29. november 2016 og finder sted hos Forsvarets Rekruttering i Jonstruplejren.

*JTAC hed tidligere FAC (Forward Air Controller).

SKRÆDDERSYET SCREENING GIVER BEDRE KANDIDATER

I Forsvarets Rekruttering har de god erfaring, når der skal udvælgelse kandidater til Forsvarets uddannelser. Skræddersyede tests og screeninger skaber et stærkt kandidatfelt og har fanget andre NATO-landes interesse.

AF FORSVARSMINISTERIETS PERSONALESTYRELSE

TESTS I de fleste af Forsvarets uddannelser testes og screenes kandidaterne, inden de bliver optaget. Udvælgelsen af kandidater sker hos Forsvarets Rekruttering og ikke udelukkende på selve uddannelsesstedet. Det har haft en positiv indvirkning på det endelige kandidatfelt til uddannelsen Joint Terminal Attack Controllers (JTAC) – det, der tidligere hed Forward Air Controller. Det er chefsergent Ib Axelgaard glad for. Han er National JTAC Program Manager i Flyvevåbnets Taktiske Stab, der har ansvaret for indholdet i uddannelsen. "Det har haft stor betydning for JTAC-uddannelsen, at alle eleverne har demonstreret deres potentiale før indtræden på uddannel-

sen. På den måde spildes der ikke tid og ressourcer på elever, der ikke har det rigtige potentiale. Frafaldet hos os er væsentligt lavere end tidligere," siger Ib Axelgaard. Som hovedregel består en udvælgelse af fire delelementer: Fysisk test, kognitive og kapacitetsmæssige prøver, helbredsbedømmelse og en psykologisk vurdering af match mellem ansøgeren og uddannelsesprofilen. Mængden og typerne af screeninger afhænger af uddannelsen. For eksempel er udvælgelsesprocessen til elitestyrkerne mere fysisk krævende end ved andre uddannelser. Derfor skræddersyr Forsvarets Rekruttering i tæt samarbejde med uddannelsesstedet specifikke udvælgelsesforløb med det formål at finde de bedst egnede. Det samme gælder for uddannelsen som JTAC,

Psykolog Marloes Seelen (yderst til venstre) fra det hollandske flyvevåben besøgte i sommer Forsvarets Rekruttering for at overvære et udvælgelsesforløb for CAC-instruktører. Chefsergent Peter Møllebro og psykologer Svend Erik Olsen og Christina Rams Hoxer er med til at skræddersy udvælgelsesforløbene og kunne dele deres erfaringer med den hollandske delegation.

ammunitionsryddere til Rullemarie og Conduct After Capture-instruktør (CACI), der stiller større krav til den kognitive kapacitet. Netop udvælgelsen til CACI var

under lup i sommer, hvor en delegation fra det hollandske flyvevåben besøgte Forsvarets Rekruttering for at se nærmere på udvælgelsesprogrammet. En CAC-instruktør

uddanner soldater i de grundlæggende færdigheder, som er nødvendige for at overleve, hvis man bliver fanget af fjender i internationale missioner. Kandidaterne skal igennem flere gruppeprøver, blandt andet et rollespil kaldet RolleFlex, hvor de for alvor skal forsøge at leve sig ind i forskellige roller. Det var særligt denne metode, som den hollandske delegation var interesseret i. "Det virker som en rigtig god og professionel metode. Man får virkelig testet kandidaternes fleksibilitet og evne til at spille en anden rolle," siger Marloes Seelen, der er psykolog og ansvarlig for et helt nyt udvælgelsesprogram i Holland. "Jeg kan sagtens se, at vi kunne bruge samme fremgangsmåde i det hollandske flyvevåben." ■

HAVES: NM-GULD. ØNSKES: FLERE UDØVERE OG BEDRE FACILITETER

Marinefemkamp er en sport, der er skabt til at holde soldater i form og samtidig forbedre deres sømilitære færdigheder. De danske udøvere er i verdenseliten. På trods af mangel på træningsanlæg.

AF MARTIN FINNEDAL / VFK

FEMKAMP

En vægtstang model Supermule ligger på græsset, og det samme gør to røde robåde. Og en grøn. Og så er rundvisningen i marinefemkampernes træningsunivers på Søværnets Officersskole så småt ved at være slut. Udøveren Rune fortæller, at hver gang, han og hans holdkammerater er på Holmen, begynder de forfra med at sætte de forskellige bøger og momenter ud. Men det er ikke hver gang, de orker det.

”Jeg har selv været med i 11 år, og det med faciliteterne har altid været en kamp. Men vi arbejder med det, vi har, og er selvfølgelig også nødt til at sætte ambitionerne derefter.”

De danske marinefemkæmpere har taget guld ved de nordiske mesterskaber (NM) tre år i træk. Senest var i august ved Amfibieregimentet i Berga ved Stockholm, hvor det også blev til individuelt guld og bronze. Men om de danske udøvere kan gentage bedriften til næste år er et åbent spørgsmål. Det er nemlig de samme gutter, der trækker læsset år efter år. Og ordet gutter skal tages ret så bogstaveligt. Hvor der tidligere desuden var tre kvinder på holdet, er der nu kun én tilbage. De danske marinefemkæmpere mangler derfor nu et hunkønsvæsen for at kunne stille hold. Det kræver nemlig kun to stk. Men rekruttering er i det hele taget et problem, siger Rune.

”Alle os på holdet begyndte, da vi gik på Søofficersskolen her på Holmen. Og vi hæn-ger i og bruger da også en masse weeken-der på at mødes – både lørdag og søndag – men vi vil selvfølgelig gerne have nogle fle-

re med på holdet. En del er begyndt, men falder også hurtigt fra. De synes ofte, det er for besværligt og omstændeligt at være med,” siger Rune.

Kun to baner

Som eksempel findes der kun to marineforhindringsbaner i Danmark. En på Svane-møllens Kaserne og en på Søværnets Skole i Frederikshavn. Det nuværende hold hæn-ger sammen, fordi samtlige udøvere på nær én bor i København og er fleksible, men det er svært at få til at gå op. Også på grund af jobfunktioner. Rune har selv tidligere været en del af Absalons besætning i sammenlagt fem år og har været udsendt med skibet seks gange. Han arbejder nu til daglig som sagsbehandler i Karup.

”Øvelserne er teknisk krævende, og man skal være eksplosiv, hurtig og besindig på en gang. Det grundlæggende fysiske kan man selvfølgelig træne mange steder, men det er for få gange om året, vi kan mødes og komme igennem alle fem discipliner som hold. Det gør en ret stor forskel, når man er ny og er til første stævne. Vi bruger påsken og andre friperioder til træningslejr i Tyskland, og der skal tiden virkelig bruges fornuftigt. Resten af tiden bliver det mentale meget vigtigt. Vi er simpelt hen nødt til at visualisere, hvordan man kommer igennem banerne,” siger Rune.

Marinefemkampernes sportchef, chefsergent Erik, er den person, der introducere de maritim femkamp i Danmark tilbage i 1984. Og han ærgrer sig over, at det skal være så omstændeligt at dyrke den unikke og publikumsvenlige sport.

”Det er en sport, der er opfundet i Italien,

fordi man ikke havde tid til at træne både fysik og grundlæggende maritime færdigheder. Udøverne får dermed hele pakken inden for sømandsskab på den militære måde, så det er ærgerligt, at vi siger til dem: Træningsfaciliteter, det skal I tænke jer til.”

Han er til stadighed imponeret over de resultater, de danske atleter opnår. Især på globalt plan. Sidste år lykkedes det for eksempel premierløjtnanten Marie at slå uofficiel verdensrekord i disciplinen finneforhindringsbane.

”Polakkerne, tyskerne og brasilianerne er fuldtidsprofessionelle. De laver ikke andet end marinefemkamp. Hver dag. Så at vi kan være i top 5 til VM er kun fordi, vores udøvere bruger så meget af deres egen tid, som de gør,” siger Erik.

Bedre introduktion til sporten

Både Erik og Rune ønsker sig, at marinefemkamp kan komme på banen under Søværnets uddannelser. Militær femkamp er for eksempel en meget større sport, og det skyldes blandt andet, at man har femkamp-faciliteter på samtlige kaserner, og den er derfor ikke til at komme uden om, hvis man først har besluttet sig for at komme i form.

”Vi kunne godt tænke os, at man blev introduceret til marinefemkamp, når man begynder på Søværnets Skole i Frederikshavn. At det blev en del af undervisningen. Men det er svært, for man er i forvejen presset på uddannelsestid. Vi har tidligere selv holdt et oplæg i Frederikshavn, og det blev da også positivt modtaget. Det lykkedes os at rekruttere et af de nuværende medlemmer på den måde,” fortæller Rune.

Han ønsker sig som minimum, at folk med

en baggrund som svømmere introduceres til sporten. Det er nemlig de to svømmediscipliner, nybegyndere har det sværest med.

Holdet er aktuelt i en aktiv afkoblingsperiode, da sæsonen først for alvor går i gang efter påske. Næste udfordringer bliver EM og NM til næste år. ■

MARINEFEMKAMP

Marinefemkamp er en militær ekstremsport, som består af fem discipliner: livredning, forhindringssvømning, forhindringsbane, sømandskab og amfibieløb.

Livredning er en svømmedisciplin, som skal forestille, at soldaten springer ud fra skibssiden og dykker under brændende olie for at redde sin kammerat, som er ved at drukne.

Forhindringssvømning indebærer løsning af forskellige opgaver i vandet undervejs: 25 meter svømning med gevær, undervandspassage af net, passage af tromle i overfladen og åbning af en brandkobling.

Marineforhindringsbaner findes i Danmark kun i Frederikshavn og i København. Den består af ti eller ni forhindringer for hhv. mænd eller kvinder.

Sømandskab foregår på en bane og består af ophalning i bådsmændsstol, kast af kasteline samt binding af knob og roning.

Amfibieløbet består af 2400 meter løb, hvori der indgår skydning, gummibådssejls og håndgranatkast (attrap). Disciplinen skal simulere en kriger under flugt.

Vil man vide mere om sporten, kan man henvende sig til Erik: fak-ho-mft05@mil.dk

TRÆNINGSTIPPET

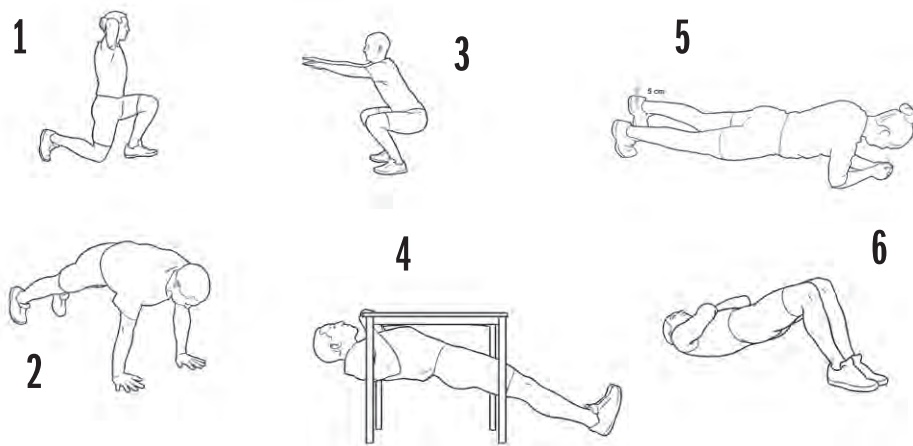
CORE MUSKELATUREN

Kropsstyrke er naturligvis vigtig i den aktive soldats hverdag, men også for den mindre aktive medarbejder som modvægt til den negativ påvirkning af stillesiddende arbejde. I nyere forskning er kropsstyrke blevet relateret til generel sundhed. Øvelserne understøtter samtidig Forsvarets Basiskrav.

Øvelserne gennemføres optimalt som 3 sæt og med 10-15 gentagelser i hver øvelse. Hvis øvelserne er for lette eller for svære kan der findes inspiration til variationer på <https://traenmed.forsvaret.dk/> Programmet er ideelt til pausen, til mikrotræning på gangen, på skydebanen, på skibet eller hvor der er lidt plads, både fysisk og i tid. God fornøjelse!

ØVELSERNE

- 1 ► Lunges baglæns
- 2 ► Armstrækninger
- 3 ► Squat
- 4 ► Kropshævninger under bord
- 5 ► Planke med vægtforskydning
- 6 ► Hofteløft med benstræk

God fornøjelse!

WAKEBOARD FOR VETERANER

Fysisk aktivitet og fælles oplevelser skal hjælpe veteraner, der kæmper med psykiske problemer, med at håndtere hverdagen.

TEKST OG FOTO: SEBASTIAN SØBY / VETERANCENTRET

FRITID Som en oase midt i industrien på Refshaleøen i København ligger Copenhagen Cable Park. Den aflukkede, udendørs lounge leder tankerne hen på et australsk surf-paradis med sit bløde sand og afslappede stemning. Her mødes en gruppe veteraner et par gange om måneden for at trække i våddragterne og lade sig trække på et wakeboard henover bølgerne.

Projektet er sat i gang af Søren Lassen, som været med til at drive en lang række tilbud til veteraner, siden han i 2012 blev frivillig på Veteranhjem København. Målet er at få nogen af de veteraner, som har det svært, ud af deres vante omgivelser og give dem nogle anderledes oplevelser i hverdagen.

”Det tager noget tid at lære at stå på wakeboard. Det giver en individuel udfordring for veteranerne samtidig med, at man skaber et fællesskab omkring det. Det giver den der ’yes’-følelse, og de mærker, hvordan de med tiden bliver bedre og bedre. Det er rig-

tig vigtigt for dem, der ikke har ret mange succesoplevelser i deres hverdag. De har brug for at komme ud af døren og være en del af et fællesskab,” fortæller Søren Lassen.

Det er uforpligtende at være en del af wakeboard-holdet. Det er også okay bare at hæn-ge ud og spise en burger i loungen med de andre. Her er det nemlig ikke sporten, der er vigtigst. Det handler om det særlige fællesskab, der opstår, når man kommer væk hjemmefra og får nogle oplevelser sammen.

”Jeg vil gerne give dem en pause fra hverdagen. Et sted, hvor man kan komme ud og have det sjovt sammen, så man kan slippe nogen af alle de ting, man kæmper med til hverdag.”

Fysisk aktivitet hjælper på psyken

Som soldat er man vant til konstant at bruge og udfordre sin krop, men for en del af de veteraner, der kæmper med at klare hverdagen, stopper den del af deres liv. De kan ikke overskue at holde sig i gang, selv om det ifølge Søren Lassen faktisk kan være med til at hjælpe dem.

”Det kan være rigtig godt at få brugt kroppen, hvis man har psykiske problemer. En time på wakeboard, hvor man får brugt hele kroppen og bliver fysisk træt, kan hjælpe på søvnproblemer, som en del veteraner lider af,” siger han.

Der går altid konkurrence i det på wakeboardbanen, når veteranerne er samlet. Det tænder noget særligt i dem, når de udfordrer hinanden på vandet.

”Vi taler mest om det, vi laver herude og hverdagen generelt, men der er også plads til at vende de ting, man har været igennem. Det er ikke her, vi tager de dybe snakke, men de fælles oplevelser åbner for, at man kan tage fat på dem efterfølgende,” fortæller Søren Lassen.

Caroline Bonde er en af de veteraner, som benytter sig fast af tilbuddet. Hun har kæmpet med PTSD-symptomer siden sin udsendelse. Hendes krop er stadig hele tiden i alarmberedskab. For hende er det sammenholdet og det, at man får rørt sig, der er unikt ved det her tilbud.

”Det er bare fedt at komme herud, få gang i kroppen og have det sjovt med de andre. Man kan også tale for meget om problemerne. De andre kender det jo godt. Det er bedre at komme ud og lave noget andet,” fortæller hun. ■

WAKEBOARD

Alle veteraner kan deltage i tilbuddet ved at tilmelde sig på Veteranhjem Københavns facebookside. Det er gratis at være med, og der er både forplejning og leje af udstyr inkluderet. Projektet er støttet af Veterancentret samt København og Frederiksberg kommune.

Wakeboarding

Wakeboarding kan beskrives som en kombination af vandski, surf og snowboard, hvor man på et bræt med faste bindinger, bliver trukket henover vandet efter en båd eller på en kabelbane.

"DU KAN IKKE TVINGE FOLK TIL AT ÆNDRE IDENTITET"

Det tager tid at ændre kultur og identitet. Det har de oplevet hos Eskadrille 723, der blev flyttet fra Søværnet og lagt ind under Flyvevåbnet for fem år siden.

AF MICHAEL AGAARD JENSEN

KULTURSKIFT

For over fem år siden, 1. januar 2011, blev Søværnets Helikoptertjeneste flyttet til Helikopter Wing Karup. Den nye Eskadrille 723 var ikke længere en del af Søværnet, men skulle finde sig til rette i et nyt værn – Flyvevåbnet.

"Alle officerer i eskadrillen var søværns-officerer. Vores identitet, inklusiv min egen, lå hos Søværnet. Det gav en lidt underlig stemning, for beslutningen kom bag på os alle. Der stod i oplægget til forsvarsforliget, at man ville undersøge, om det var rentabelt at lægge Søværnets Helikoptertjeneste ind under Flyvevåbnet. Da forhandlingerne om forsvarsforliget var overstået, opdagede vi, at der var tilføjet en lille linje i teksten om, at vi nu var lagt ind under Flyvevåbnet. Der følte vi os ærligt talt lidt solgt, og det affødte noget dårlig stemning," fortæller Lars Tofte Kirkegaard, kaptajn-løjtnant og fungerende chef for Eskadrille 723.

Bange for at ofre det operative

Eskadrillens Lynx-helikoptere gør tjeneste på Søværnets skibe. De er organiske helikoptere. Det vil sige, at de fungerer som en del af skibets værktøjsskabe på samme måde som skibets gummi-båd og andet udstyr. Derfor har de også altid været tæt knyttet til det maritime. Officererne var alle - før sammenlægningen - uddannet på Søværnets Officersskole og så sig selv som en del af Søværnet. Overgangen til et nyt værn var derfor ikke uden knaster. En af de knaster var de kulturelle forskelle.

"Vi var bange for, at det operative blev et offer for sammenlægningen. I starten havde vi en klar følelse af, at Flyvevåbnet ville diktere, hvordan vi skulle løse vores opgaver på trods af, at de ikke havde så stor indsigt i dem. Vi havde mange års erfaring

i at løse de opgaver, og det vakte en stor modstand i eskadrillen mod en integration. Der var med andre ord en forståelses-mæssig kløft, der spændte ben for samarbejdet," fortæller Lars Tofte Kirkegaard.

Men overgangen til det nye værn, var ikke kun udfordringer og forhindringer.

"Der er også mange positive ting ved Flyvevåbnet. Vi har nu nogen, der vogter vores interesser set i et flyvemæssigt perspektiv. Der er nogle ting, der skal være optimale i forhold til flyvning. Før i tiden stod vi lidt alene med det og skulle på egen hånd håndtere koordinationen med Søværnet – på godt og ondt," fortæller Lars Tofte Kirkegaard og fortsætter:

"Vi gik også fra at være niveau 3 til ansvar 4-myndighed. Dette gjorde, at nogle stabsopgaver blev taget fra os, hvilket egentligt var ok, for det frigjorde ressourcer hos os. På det tekniske niveau er det også blevet bedre efter en lang periode med få flyvetimer på Lynx – formodentlig grundet kortere organisatorisk afstand til Flyvevåbnet vedligeholdelsesstruktur."

Den svære overgang

Overgangen fra et værn til et andet ser nemt ud på papir, men i virkeligheden er den svær og tager meget lang tid.

"Fra dag ét får man nyt navn og nyt brevpapir. Men en ændring af identiteten tager lang tid. Jeg tror ikke, at vi er i mål endnu. Det skal nok komme, men jeg tror aldrig, at de ældre søofficerer bliver flyvevåbensfolk. De vil nok altid være søfolk inderst inde. Det giver nogle sammenstød, men du kan ikke tvinge folk til at ændre identitet. Det er følelser, det handler om, og de er stærkere, end man skulle tro," siger Lars Tofte Kirkegaard.

Kulturen i Eskadrille 723 ændrer sig dog.

Fra dag ét får man nyt navn og nyt brevpapir. Men en ændring af identiteten tager lang tid. Jeg tror ikke, at vi er i mål endnu.

Ikke mindst efter, at det blev besluttet, at nye piloter frem over skal være flyverofficerer af oprindelse.

"På den måde vil eskadrillens kultur over tid blive ændret. Det er også fint og måske tiltrængt. Det er altid godt at få nye øjne ind, som kan se på tingene på en anden måde og tilføre nye kompetencer. Man kunne frygte, at noget af den indsigt og erfaring en søofficer har i forholdt til maritime operationer går tabt, fordi en flyverofficer ikke nødvendigvis ved ret meget om maritime operationer. Vi kompenserer for det ved at sørge for en god uddannelse til vort perso-

nel. Men det er klart, at i takt med at eskadrillen får nye folk, så danner vi en ny kultur. Den kultur vil nok være defineret af opgaverne, vi løser, og måden vi opererer på. Den er stadig langt hen ad vejen maritim," siger kaptajn-løjtnanten.

Lars Tofte Kirkegaard ser i virkeligheden heller ikke kulturforskelle som et problem. En del af officererne i eskadrillen går for eksempel stadigvæk med distinktioner fra Søværnet.

"Det afføder da nogle kommentarer om, hvorfor vi går med dem, men det synes jeg bare viser, at man ikke anerkender de kulturelle forskelle. Man skal se på det som en styrke. Vi kan gå i ens uniformer, men der er en styrke i, at man kan se, at ham der, han har en maritim baggrund, så det er nok ham, jeg skal henvende mig til med det her problem," siger han.

Forandringens vinde blæser mange steder i Forsvaret i disse år. Eskadrille 723 har allerede været igennem processen med kulturforandringer og har dermed fået god indsigt i, hvad identiteten og kulturen betyder.

"Jeg tror, at kultur og identitet er bundet meget op på de opgaver, man løser. Andre eskadriller her på Helikopter Wing Karup er også anderledes end os og hinanden. Så i stedet for at sige, nu må I alle sammen blive ens, så skal man se styrkerne i forskellene. Det vil nok være mit råd til andre, der står i samme situation. Respekter den kultur, andre kommer med. Der skal selvfølgelig være plads til forandringer – og de er ofte nødvendige, men de sker lettest gennem anerkendelse af kultur og kompetencer. Vi har i dag et rigtig godt samarbejde med resten af Flyvevåbnet, men det har taget sin tid at komme dertil," siger Lars Tofte Kirkegaard. ■

Møllerne på de københavnske garnisoner har tidligere leveret mel til at brødføde op til 6.000 københavnere. Kastelsmøllen er den eneste garnisonsmølle, der er tilbage.

Vingerne er 23,6 meter lange. De er lidt større end de oprindelige vinger, da træerne på voldene ligeledes er blevet større og dermed dækker mere for den vind, som møllen skal bruge.

EFTER 20 ÅRS FRAVÆR: SÅ KOM DER VINGER PÅ

TEKST OG FOTO: MARTIN FINNEDAL/VFK

RESTAURERING Indtil for 113 år siden malede man stadig mel på Kastelet. Det kan man nu igen. Kastelets mølle er blevet udstyret med nye vinger, udskåret af en Douglasgran, der blev fældet til formålet ved Sjællands Odde i det tidlige forår. Fredag den 7. oktober blev de over 23 meter lange vinger transporteret igennem Kongeporten, ind på Kastelets brosten og derfra først transporteret med kran op til volden og endelig hejst op og sat på møllen. Det er 20 år siden, der sidst har været vinger på møllen. De gamle blev rådne.

Møllen er restaureret som en del af Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses almindelige vedligeholdelse. Til foråret vil man igen kunne få mel fra Kastelsmøllen. ■

Den i alt 29,9 meter lange transport kunne lige præcis komme igennem Kongeporten.

MASTER I MILITÆRE STUDIER 2017

- forskningsbaseret videreuddannelse

Er du officer eller civil akademiker og vil videreudanne dig til de højeste leder- og chefniveauer i Forsvaret? Så er der nu åbent for ansøgninger til Master i Militære Studier med opstart i juni 2017.

Formål

Det overordnede formål med uddannelsen er at udanne officerer til stillinger på højeste ledelsesniveau. Master i Militære Studier videreudvikler den studerendes evne til at analysere, vurdere og træffe beslutninger, der omhandler operative, strategiske, ledelses- og styringsmæssige problemstillinger. Der fokuseres på

det teoretiske fundament for militære doktriner, operationer, det militære instruments rolle i samfundet og blandt statens virkemidler, militær ledelse i forskellige kontekster samt relevante metoder og teorier for opgaveløsning

Deltidsstudie

Master i Militære Studier er et deltidsstudie, som er normeret til ca. tre år og tæller 60 ECTS point. Hvert modul i uddannelsen gennemføres som blended learning, der afsluttes med en eksamen. For at gennemføre studiet på normeret tid vil du det meste af tiden

skulle gennemføre to moduler (samlet set 10 ECTS) hvert semester. Uddannelsen afsluttes med et masterprojekt.

Krav

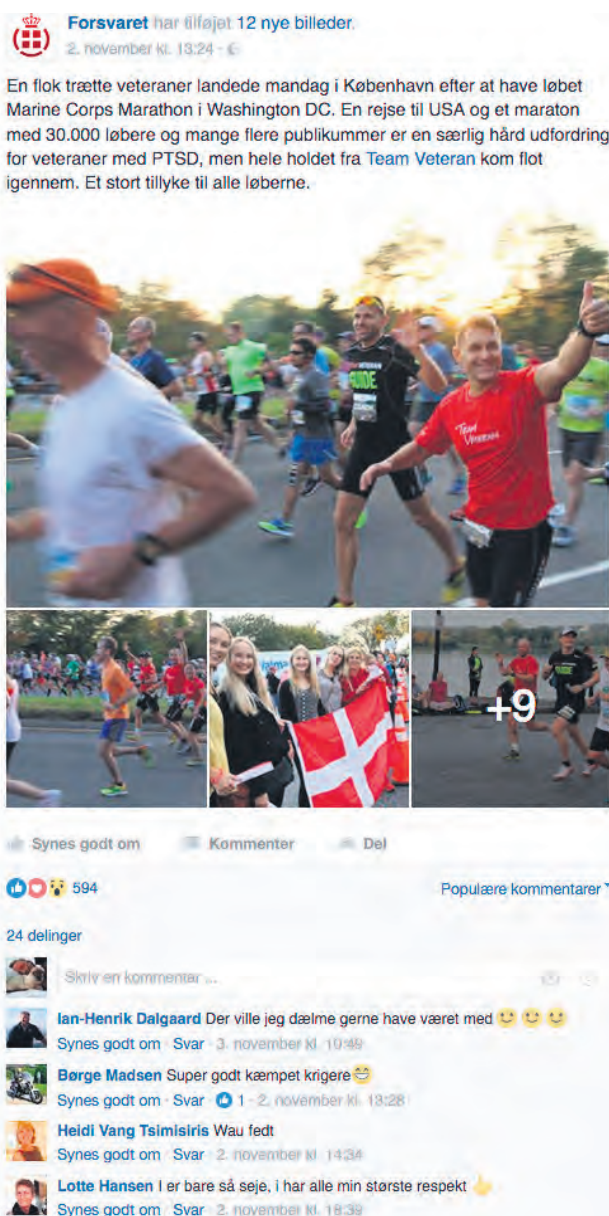
Som en akkrediteret masteruddannelse kan Master i Militære Studier som udgangspunkt søges af alle, der er officer i Forsvaret på M321 eller M322 niveau med relevant erhvervserfaring fra professionen, eller som har en akademisk grad på bachelor-/diplomniveau (kvalifikationsrammeniveau 6) eller højere og minimum 2 års relevant erhvervserfaring.

Ansøgning sker via www.job-i-forsvaret.dk eller via link på www.fak.dk.
For hærofficerer kan Operations- og Føringsuddannelsen søges i samme ombæring.

Ansøgningsfrist er den 25. november 2016.

Læs mere om Master i Militære Studier på www.fak.dk/MMS

FACEBOOK

JEG LÆSER

"Følg mig" af Kim Kristensen

LÆS Bogen satte en masse tanker i gang i forhold til mit eget ledelsesvirke. Jeg tager ofte mine beslutninger, fremtoning og ikke mindst resultater op til evaluering, og bogen var med til at understøtte dette samt give fokus på de overvejelser, der ligger bag ens ledelsesvirke, og hvordan man gerne selv vil opfattes og fungere som leder.

"LEAN – implementering i danske virksomheder"

af T.B Christensen, Niels Ahrengot og Michael Leck

LÆS Giver det mening at implementere LEAN i sin fulde form i Forsvaret? Langt hen ad vejen fik jeg en oplevelse af, at det hele blot er et spørgsmål om sund fornuft, så hvorfor gør vi det ikke? Umiddelbart kan det være svært direkte at relatere LEAN til uddannelsesområdet og vores administrative og forvaltningsmæssige arbejdsområder, men bogen var med til at skærpe refleksionerne omkring vores processer og procedurer på området.

"Thinking, Fast and Slow"

af Daniel Kahneman

LÆS Bogen giver rigtig mange eksempler på, hvordan og hvorfor vi træffer beslutninger, hvilket kan være med til at styrke ens egen beslutningsproces. Ikke blot for at blive klogere på, hvad der ligger til grund for egne beslutninger, men også på hvordan andre tænker og træffer valg.

Mads Pindstøfte
major, Air Force Training
Centre

FORSVARET.TV

KORPORAL NIELS VISER SOLDATERTRICKS

Hvordan pakkes rygsækken optimalt, og hvorfor er elastiksnore soldatens bedste ven i felten?

AF MORTEN JUST BRANDSTRUP / VFK

UDSKIFTNING

I løbet af efteråret har korporeal Niels fra Ruder 4-kompagniet ved Jydske Dragonregiment vist tips og tricks fra felten. I de fire videoer kan både nye og rutinerede soldater få demonstreret enkeltkæmperfærdigheder som eksempelvis, hvor-

dan man slører sig selv og sit grej, når man er i stilling, og hvordan man bygger sin bivak optimalt, så man kan holde sig i læ for regn og blæst.

Uniformerede tricks for civile

Men til trods for at videoerne er optaget i Jydske Dragonregiments øvelsesterræn, og kor-

poreal Niels instruerer iført uniform, begrænser de små film sig ikke kun til folk indenfor hegnet. Mange af tipsene henviser sig i lige så høj grad til civile friluftsentusiaster, som gerne vil vide, hvordan en professionel gør.

Og videoerne er blevet taget godt imod. Det mest populære indslag er ifølge Facebooks sta-

tistik blevet vist 70.000 gange. I den pågældende video demonstrerer Niels, hvordan man hurtigt og let kan genvinde varmen ved hjælp af den finske sauna.

Korporeal Niels' karriere som tv-stjerne er blevet midlertidigt afbrudt, da han er på vej til at blive udsendt. Vi håber at se hans ansigt på skærmen en anden gang. ■

Korporeal
Niels
guider
til pakning
af rygsæk

Se video på **Forsvaret.tv**

HER ER DIN DEBATSIDE

Her kan du som læser og medarbejder få ordet og komme med holdninger, betragtninger, kritik eller spørgsmål, du gerne vil have svar på. Skriv dit indlæg til redaktionen på forsvarsavisen@mil.dk. Vi glæder os til at modtage det. **Det med småt:** Indlæg må som udgangspunkt ikke overstige 1.800 tegn. Vi kan ikke garantere svar på alle debatindlæg. Og vi kan ikke garantere, at der bliver plads til alle indlæg, men vi prøver.

Af
Nils L. Finken,
MJ, sagsbehandler,
Birkerød

Træt af navneskift

Endnu en gang har mit lille hjørne af Forsvaret - et beskeden element - fået nyt navn, og jeg har derfor skiftet mailadresse. Før hed elementet Koordinations- Planlægnings- og Udviklingssektionen, så Kursusadministrations-, Forvaltnings- og Udviklings-elementet, og nu hedder det Forvaltnings- og udviklingsselementet. Jeg møder stadig kolleger, der omtaler min enhed med navne, der blev ændret for både to og tre gange siden (det har også heddet Forsvarsakademiet, Center for Forvaltning, så FKO-ITP3 (jeg lærte aldrig, hvad det stod for), senere Forsvarets Center for Digital Forvaltning og Uddannelse og nu Forsvarsakademiet, Center for Digital Forvaltning).

Men da en så lille ændring også ændrer mit stabsnummer, har hvert nyt navn på elementet, sektionen, afdelingen eller myndigheden medført en masse ekstraarbejde, som jeg har haft svært ved at finde relevant for Forsvarets kerneopgaver. Blandt dem er:

- Anskaffelse af USB-nøgle til at flytte data. Kryptering af den for at kunne bruge den på FIIN (det tager pinagtigt mange timer!).
- Kopiering af Outlookfiler fra gammelt stabsnummer, så nødvendige mails ikke forsvinder. Indlæsning til nyt stabsnummer.

- Oprettelse af nye signaturer i Outlook.
- Ændring af @mil.dk-adressen via myndighedens mil.dk-postmaster.
- Orientering af samarbejdspartnere, rettelse af telefonlister.
- Rettelse af diverse interne sider på FIIN.
- Anmodning om hjælp til at få genoprettet redaktør adgang til en række eksterne sider på FIIN. Rettelse af links og kontaktoplysninger dér.
- Anmodning til andre myndigheders webredaktører om at rette links til sider og kontakter.

- Rettelser til delte drev og rettigheder og afledte links og Internet Explorer-favoritter.
- Rettelse af kursusmaterialer, hvor kursister skal kommunikere med mig.
- Rettelse af sagsbehandler for alle mine sager i KESDH. Eventuelt rettelse af indblik på sager og dokumenter.

Og så skal der nok være flere opgaver, som jeg har overset eller glemt her.

Min bøn til beslutningstagerne er at overveje, hvornår det virkelig giver mening at ændre noget så uskyldigt som navnet på en organisatorisk enhed. Giver det ikke mening, så lad være!

Og så skal jeg stilfærdigt bemærke, at uskikken ikke kun har ramt Forsvaret. Jeg formoder, at det logiske modstykke til Moderniseringsstyrelsen er Forældelsesstyrelsen? Jeg har desværre ikke kunnet finde den - men måske har den bare fået et nyt navn? ■

**Min bøn til
beslutningshaverne
er at overveje,
hvornår det
virkelig giver
mening at ændre
noget så uskyldigt
som navnet på en
organisatorisk
enhed. Giver det
ikke mening, så
lad være!**

FORSVARSAKADEMIET

FÅ NYE PERSPEKTIVER MED FLEX-MODULER

Bliv klogere på specialoperationer, krigsteori, ledelse, styring, operationer og meget andet. Søg om optagelse på Forsvarsakademiets FLEX-moduler forår 2017.

Ansøgningsfrist: 12. december 2016.

FLEX-modulerne er en del af Master i Militære Studier, men kan følges af alle med akademisk eller højere militær baggrund.

FLEX-modulerne giver de studerende mulighed for at fordybe sig i særlige emneområder inden for de militære kernefag. Undervisningen foregår fra februar til juni 2017 og modulerne der udbydes i foråret 2017 er:

- **Værnsfælles videregående Efterretningsuddannelse**
- **Cyberspace Operations & Cyber Warfare**
- **Special Operations as a Possible Strategic Instrument**
- **Militær Ledelse som kommunikation**
- **Forsvarets styring**
- **Doktrinudvikling og operationskunst fra et militærhistorisk og krigsteoretisk perspektiv**
- **Component Campaign Planning**

KOMMENTAR

Med øje for barnet

Flere end 31.000 danske soldater har de seneste 25 år været indsat i verdens brændpunkter. At blive udsendt som soldat i international tjeneste er en oplevelse, der på godt og ondt sætter sig spor – ikke kun i soldatens eget liv, men også i hverdagen for familie og børn, når far eller mor er vendt hjem. Vi ved efterhånden en hel del om soldaterne både fra dansk og udenlandsk forskning. Derimod er viden om soldaternes børn mere begrænset, særligt i dansk og europæisk sammenhæng. Der er vokset en del netværk og foreninger frem, der arbejder på at støtte veteranernes familier og børn, men vi mangler helt basal viden om, hvem børnene er, og hvilke konsekvenser forældres udsendelse kan have for dem.

Derfor er SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd sammen med Veterancentret i gang med at undersøge, hvordan børn af veteraner trives.

Vi har sendt 2.400 spørgeskemaer ud til børn og unge og deres mødre over hele landet, både til familier, hvor faren stadig arbejder i Forsvaret og familier, hvor faren har fundet et civilt arbejde.

Men vi har også brug for at tale ansigt til ansigt med veteranfamilier. Vi vil gerne tale med børn og unge mellem 10 og 16 år, hvis far enten før eller efter barnets fødsel har været udsendt på international mission, samt mødre til de pågældende børn. I undersøgelsen har vi valgt at tale med familier til udsendte mænd, da mænd udgør langt hovedparten af de udsendte.

Vi vil tale med jer om jeres hverdagsliv og trivsel. Samtalen varer små to timer, og vi kommer gerne til jeres hjem eller et andet sted, som passer jer. Du og din familie er garanteret anonymitet, når I deltager i undersøgelsen.

Undersøgelsens resultater udkommer som rapport og skal bruges til at blive bedre til at støtte op om soldater og deres familier både før og efter udsendelse. Det gælder både Forsvaret, der forbereder soldaten og dennes familie før og efter udsendelsen og samfundet, der vil kunne forbedre indsatsen for veteraner og deres familier. Vi håber, at I vil hjælpe os med at give indsatsen over for veteraner og deres børn en solid grund at stå på.

Vi vil rigtig gerne høre fra jer, så hvis din familie har lyst til at deltage i undersøgelsen, skal du kontakte min kollega Nina Rytter Pedersen på nrp@sfi.dk eller tlf. 33 69 77 09. ■

Helene Oldrup

projektleder
SFI – Det Nationale Forskningscenter
for Velfærd

NY RAPPORT AFLIVER MYTEN OM SELVMORD BLANDT VETERANER

Danske veteraner har ikke en større risiko for selvmord i forhold til en sammenlignelig kontrolgruppe. Det viser en ny rapport, der dog også konkluderer, at veteraner udsendt til Kroatien i 1990'erne har større selvmordsrisiko end andre danske veteraner.

AF KAREN DAHLIN/VETERANCENTRET

RAPPORT

En ny rapport udarbejdet af Videncenter ved Veterancentret viser, at danske veteraner ikke har en højere selvmordsrisiko end almindelige danskere. I undersøgelsesperioden, der løber fra 1992 til 2014, er der registreret 56 selvmord blandt veteraner svarende til 0,18 procent af alle veteraner. Blandt de matchede kontroller er 0,22 procent døde af selvmord.

”Veterancentret arbejder kontinuerligt på at begrænse antallet af selvmord blandt veteraner mest mulig. Denne rapport er med til at give os et faktabaseret grundlag for vores indsats,” siger oberst Jette Albinus, chef for veterancentret.

Der bliver ofte talt om, at Balkanveteranerne er mere udsatte end andre danske veteraner og ikke fik hjælp, efter de kom hjem. Rapporten viser, at det er soldater udsendt til Kroatien i 1990'erne, der har en højere selvmordsrisiko. Ikke Balkanveteraner generelt. Det danske Forsvar har været til stede på Balkan fra 1992 og op til i dag.

”Det bliver derfor meget hurtigt for unuanceret at tale om Balkanveteraner som en samlet gruppe. Forsvaret er gennem årene blevet dygtigere til at sende soldater ud og tage dem hjem igen, men man kan ikke trække en streg i sandet og sige, at alle Balkanveteranerne ingen hjælp fik, mens Afghanistan- og Irak-veteranerne fik det fulde program før, under og efter udsendelsen. Støtten udviklede sig i begyndelsen langsomt og set i bagklogskabens klare lys - også for langsomt, men indførelsen af Veteranpolitikken i 2010 styrkede og udviklede for alvor støtten, og den udbygges fortsat løbende,” siger Jette Albinus.

Unødig bekymring

Hen over sommeren har der været stor mediebevågenhed over flere selvmord og et drab. Der blev talt om en selvmordsbølge blandt de danske veteraner.

”Når selvmordsdebatten ruller i medierne, kan den let blive blæst ud af proportion. Det er rigtig vigtigt at holde sig for øje, at det indtil nu heldigvis kun er en relativ lille andel veteraner, der vælger at begå selvmord. Vi risikerer, at pårørende til veteraner er bekymrede uden grund, ligesom man generelt får stemplet og stigmatiseret alle de velfungerende danske veteraner,” siger Jette Albinus.

Veterancentret vil hvert år opdatere rapportens fund, når nye data foreligger. Om nogle år bliver det også muligt at undersøge, om selvmordsrisikoen er forskellig blandt veteraner, der har haft første udsendelse på henholdsvis Balkan, Afghanistan og Irak, da det på nuværende tidspunkt er for tidligt at kunne sammenligne missionerne.

Du kan læse rapporten på veteran.forsvaret.dk

FAKTA

Selv mord efter hjemkomst blandt veteraner, som har været på mission i perioden 1992-2014, i forhold til en sammenlignelig kontrolgruppe.

I undersøgelsesperioden er der registreret 56 selvmord svarende til 0,18 % af alle veteraner udsendt i perioden 1992-2014. Blandt de matchede kontroller er 0,22 % døde ved selvmord.

Alle 56 veteraner, der begik selvmord, er mænd.

De har alle været udsendt på Balkan. Nogle af disse har efterfølgende også være udsendt andre steder.

Risiko for selvmord var ens blandt veteraner og kontrolgruppen.

Risiko for selvmord var højere blandt veteraner, der har været udsendt til Kroatien sammenlignet med de øvrige veteraner.

Over halvdelen af selvmordene er blevet begået mere end 10 år efter første udsendelse.

Selv mord forekommer hyppigere hos mænd, ældre, enlige, arbejdsløse og langvarigt syge.

Antallet af veteraner med en psykiatrisk diagnose før første udsendelse er 410 ud af de 29.814, der har været udsendt i perioden 1988-2012. Blandt de 56, der begik selvmord, var der en, der havde en psykiatrisk diagnose inden første udsendelse.

Konklusion

Veteraner har ikke større risiko for selvmord i forhold til en sammenlignelig kontrolgruppe. Dog er det en risikofaktor at have været udsendt til Kroatien i 1990'erne, i det Kroatien-veteranerne har en større selvmordsrisiko end de øvrige veteraner i dette studie.

Forsvarsakademiet afholder i perioden fra den 9. januar til 31. marts 2017

Myndighedsfælles Efterretningsanalytikeruddannelse

Uddannelsen er for dig, der skal videreuddanne dig inden for grundlæggende teorier, metoder og værktøjer i efterretningsarbejdet i egen organisation og i et myndighedsfælles efterretningsmiljø.

Relevant erfaring og grundlæggende efterretningskurser forudsættes.

Læs mere på www.fak.dk under kurser
Søg inden den 21. november 2016

PROFILER

”JEG HAR KUN HAFT GODE STILLINGER”

Som ung officersaspirant modtog Lone Træholt et brev fra forsvarsministeren, som beklagede, at hun som kvinde ikke kunne få lov at blive pilot. Men det har hun ikke brugt lang tid på at begræde. Den vej, hun i stedet valgte, har ført hende til rang af brigadegeneral.

AF MARTIN FINNEDAL / VFK

UDNÆVNELSE

Da Lone Træholt begyndte på Flyvestation Avnø i 1978, handlede alt om at flyve. Selv om der også blev uddannet kontrol- og varslingsofficerer og raketofficerer, var der ingen tvivl om, hvem stjernerne var: De kommende jagerpiloter.

”Avnø Flyveskole var stedet, hvor alle de kommende helte gik. Alt drejede sig om at komme til at flyve. Men der var kamp om pladserne, og man blev strittet ud for et godt ord. Derfor skabte det stor furore, da vi var fire piger, der smittet af begejstringen søgte om linjeskift til pilotuddannelsen. Vi var sådan set populære nok, da vi startede, selv om det da vakte en del opsigt at se piger på Avnø. Men da vi ville ind på et område, hvor mændene var vant til at være alene, fik piben en anden lyd”, smågriner Lone Træholt.

Egentlig ville den dengang 20-årige officersaspirant have været lærer eller biolog. Faderen var dyrlæge, og det var da også en mulighed at gå i faderens fodspor, men den meget store mængde udenadslære i latin var lige stillesiddende nok til dyrlægens datter. Storebroren Oles job så noget mere tiltrækkende ud. Han var jagerpilot og foreslog lillesøsteren en karriere i Flyvevåbnet, der to år tidligere – i 1976 – havde åbnet for, at kvinder kunne blive officerer. Det blev hun så også, men jagerpilot blev hun altså aldrig. Det blev på højeste politiske niveau fastslået, at kvinder ikke måtte sendes i kamp og altså derfor heller ikke kunne blive piloter. Derfor fortsatte hun karrierevejen som kontrol- og varslingsofficer. I det mindste kom det officielle afslag på hendes ønske om linjeskift fra højeste sted, nemlig daværende forsvarsminister Poul Søgaard. Det var dog en ringe trøst.

”Det ærgrede mig dengang, men jeg har ikke brugt mit liv på at ærgre mig. Da døren blev lukket, fortsatte jeg i et andet spor, og det har givet mig både en bredde og en dybde, som har ført mig til en række fantastiske stillinger. Jeg har faktisk kun siddet i gode stillinger”, siger Lone Træholt, der 30. september blev udnævnt til chef for Flyvevåbnets Taktiske Stab med rang af brigadegene-

ral. Lone Træholt har i løbet af sin karriere haft en række ledende stillinger og blandt andet været sagsbehandler i Forsvarskommandoen (nu Værnsfælles Forsvarskommando), sektionschef i Operationsstaben, chef for Air Control Wing og haft tre internationale stillinger i NATO. Det nye job er for hende et naturligt karriereskridt.

”Jeg har ikke bevidst gjort noget for at ende her, men med de interesser og kompetencer inden for ledelse og føring af luftvåbenoperationer, jeg har, føles det naturligt, at jeg er landet, hvor jeg er.”

MA-job satte ambitioner i gang

Chefambitionerne har langt fra altid været der. De er langsomt blevet modnet og blev faktisk først for alvor vakt til live, efter Lone Træholt var blevet headhuntet af viceadmiral Knud E. J. Borck til at være hans MA (militærassistent). Her kom hun for første gang tæt på Forsvarets øverste ledelse og fik indblik i den del af verden.

”Viceadmiral Borck har været et forbillede for mange, og jeg er ingen undtagelse. Han havde en meget stor personlig integritet og var en meget dygtig leder. Han var veltalende og velskrivende både på dansk og engelsk og på mange måder en rigtigt god og betydningsfuld mentor. Jeg lærte virkelig meget af ham. Og så er jeg taknemmelig over, at han fandt mig egnet til at komme videre i systemet”, siger hun og fortsætter:

”Mine chefer og jeg har heldigvis været ret enige om, hvor mine styrker og mine kompetencer ligger. Hvad angår mit nye job, må jeg jo antage, at jeg er blevet udnævnt, fordi jeg er en respekteret officer, der er i stand til at levere varen og skaffe resultater.”

Lone Træholt er landet i sit sidste job i Forsvaret. Det er hun ikke i tvivl om. Om små to år fylder hun 60, og planen er derfor, at hun skal på pension. Når den dag kommer, har hun været 40 år i Forsvaret. Og jobbet som chef for Flyvevåbnets Taktiske Stab er den bedste afslutning, hun på nogen måde kan forestille sig.

”For mig personligt er det et flot punktum for en dejlig karriere og en fantastisk tid i Flyvevåbnet og Forsvaret.” ■

CV - LONE TRÆHOLT

Lone Træholt.

Født 15. Juli 1958 i Løkken.
Gift og har en søn på 29 år.

Tjeneste nationalt:

Gruppenfører på FSN Kagerup (1979).
Fighter Allocator CRC Skrydstrup (1984-86).
Træningsofficer, CRC Skrydstrup (1986-87).
Sagsbehandler i Forsvarskommandoen, Operationssektionen (1993-96).
Sektionschef i Forsvarskommandoen, Operationssektionen (2000-02).
Næstkommanderende ved Flyvevåbnets Officersskole (2002-03).
Stabschef Flyvestation Aalborg (2003-06).
Chef for Planlægningsafdelingen, FTK (2007).
Chef for Air Control Wing, Karup (2008-11).
Chef for Flyvevåbnets Taktiske Stab (2016-)

Tjeneste i NATO:

Surveillance Controller og SO i Exercise Branch, E-3A Component, Geilenkirchen (1987-92).
Section Chief Defensive Operations ICAOC1, Finderup (1996-98).
Military Assistant for COMBALTAP/Commander JHNE, Karup (1998-2000).
Branchhead Air Enablers Branch, Air Command Ramstein (2011-2013).
Division Head Combat Operations Division, CAOC Uedem, Tyskland (2014-2016)

Tjeneste i FN:

Information Operations Officer og LO til lokal valgproces i FN HQ Kinshasa, DR Congo (2007-08).

Udnævnelser:

Sergent (1979), sekondløjtnant (1981), premierløjtnant (1983), kaptajn (1986), major (1993), oberstløjtnant (2000), oberst (2008), brigadegeneral (2016).

Dekorationer:

Kommandør af Dannebrogordenen.
Forsvarets medalje
Hæderstegn, 25 år.
The Kuwait Liberation Medal.
FN-medaljen.

FORSYNINGSMAND I 50 ÅR

Det var lyden af hurtige fly, der i sin tid lokkede sikkerhedsofficer Christian Guldager til Forsvaret. Nu har han været her i et halvt århundrede.

AF IDA SUHR BIRKEMOSE / VFK

JUBILÆUM

Der var stort fremmøde, da Christian Guldager kunne fejre 50 års jubilæum i Forsvaret den 3. november. Det er ikke mange mennesker, der i dag kan prale af den bedrift, der for Christian begyndte, da han var blot 17 år gammel.

”Jeg boede tæt ved Skrydstrup og kunne høre jetjagerne, når de fløj forbi. Der ville jeg bare gerne ind og arbejde”, siger Christian Guldager.

Det kom han også. Oprindeligt ville han have været flymekaniker, men der var alt for mange ansøgere, så det måtte han droppe.

Altid beredt

I stedet begyndte Christian at arbejde med forsyning, og det har også været omdrejningspunktet for resten af hans karriere, hvor han i dag har kontor i Brabrand hos Forsvarets Forsyning Depot og Distribution (FDD). Tjenesten foregik i uniform indtil 2009, hvor han blev pensioneret fra militærtjeneste.

Siden da har Christian været i civil, og hans daglige arbejde i FDD er blandt kolleger, der tydeligt værdsætter den erfarne medarbejdere.

”Du skal aldrig slå noget op, og du finder altid den bedste og mest smidige løsning. Det er godt gået i et system, hvor det ofte er en stor udfordring”, sagde chefen for FDD, oberst Jens Kofoed, i sin tale til jubilaren.

Med kærlige smil blev der i løbet af dagen fortalt om Christians lunefuldhed, hans store viden om selv den mindste dingnot og en særlig evne til altid at være forberedt lige meget hvad.

En anden tid

Christian husker tilbage på de 50 år med stor glæde, men synes også, at der er meget, der har ændret sig gennem årene.

”Der er ikke lige så mange kolleger, som der var før i tiden. Tingene går lidt langsommere, og man skal registrere meget mere”, fortæller Christian, der var med til at udforme og implementere DeMars i 1999.

Desuden er det værd at bemærke, at der blandt Christians nuværende kolleger kun er tre, der overhovedet var født, da Christian begyndte karrieren i Forsvaret i 1966. ■

INTERVIEW

"Hvis jeg skulle anbefale andre en lederuddannelse, vil jeg klart anbefale Forsvaret. Du får et solidt fundament, og jeg har i mit civile job ikke mødt udfordringer, som jeg ikke har kunne håndtere," siger Maja Fuglsang Cortes.

MAJA FUGLSANG CORTES/ SENIOR MANAGER

”Der er intet, der kan ryste mig”

Maja Fuglsang Cortes

39 år, Billund.

2015- :

Senior manager, Business Intelligence, LEGO.

2012-2015:

Kaptajn, Ingeniørregimentet, Skive

2012-2013:

MBA ved Aarhus Universitet

2011-2012:

VUT-1, Hærens Officersskole, København

2009-2011:

Premierløjtnant, Ingeniørregimentet, Skive

2006-2009:

Premierløjtnant, Danske Artilleriregiment, Varde

2003-2006:

OGU, Hærens Officersskole, København

2000-2003:

Sergent, Jyske Dragonregiment, Holstebro

1997-2000:

Konstabel, Telegrafregimentet, Fredericia

Civilstatus: Gift og har tre børn.

Maja Fuglsang Cortes valgte sidste år at forlade Forsvaret til fordel for en karriere i LEGO. I dag er hun taknemmelig for den solide ballast, som årene i Forsvaret har givet hende.

AF LARS BO AXELHOLM / FOTO: SARA SKYTTE

????

”Når jeg skal forklare, hvad jeg har taget med mig fra Forsvaret, er det lidt som at bede mig om at forklare, hvordan man cykler. Det er jo bare noget, man gør,” siger Maja Fuglsang Cortes.

Efter 18 år i Forsvaret valgte hun i 2015 at forfølge en karriere i det civile erhvervs-liv: I dag er Maja Fuglsang Cortes seniormanager hos LEGO i Billund, hvor hun har ledelsesansvaret for seks medarbejdere, der arbejder med business intelligence. Opgaven er at levere historiske data til brug for produktionsplanlægningen.

”Egentlig tror jeg ikke, at du kan noget særligt som officer, som du ikke også kan lære i det private. Du kan blive en dygtig leder begge steder. Men så alligevel: Noget af det, som du får lært i Forsvaret, er en evne til hurtigt at analysere dine muligheder og overskue, hvad konsekvensen bliver af dine beslutninger.”

Selv om der også i det nye job hos LEGO er travlhed, så mener Cortes, at hun takket være sin tid i Forsvaret har en særlig evne til at overskue vanskelige situationer:

”Mine kolleger siger, at jeg altid er orkannens rolige øje. At der ikke er noget, der kan ryste mig. Jeg tror selv, det er fordi, jeg har en rygsæk af oplevelser med fra Forsvaret, hvor du ofte er presset til kanten af din fysiske og psykiske formåen. Det betyder virkelig meget, at dine afgørelser som leder kan have meget voldsomme konsekvenser. Så når jeg står med en vanskelig opgave i LEGO, så tænker jeg ofte ’herregud, det kunne blive meget værre’.”

Farvel til Forsvaret

Maja Fuglsang Cortes forklarer, at der ikke var sure miner, da hun forlod Forsvaret. Men begge parter var ’vokset fra hinanden’.

”Det forsvar, som jeg kom ind til i 1997, er jo noget helt andet end Forsvaret i dag.

Og jeg har selvfølgelig også forandret mig, blandt andet fordi jeg har fået børn.”

”Da jeg fik mit første barn i 2008, blev det med en udsendelse mere trist at tænke på. Jeg bliver aldrig gode venner med den

”

Jeg fik lyst til at lave sjov og give ham et lille dask i baghovedet, men jeg stoppede mig selv, fordi jeg tænkte, ’hov, gør man det her?’

tanke. Og eftersom udsendelser er så stor en del af Forsvaret i dag, måtte jeg tage konsekvensen,” fortæller Maja Fuglsang Cortes.

”De ansatte i Forsvaret, der bliver udsendt, de gør det, fordi de ikke kan lade være. Fordi de personligt føler, at de kan gøre en forskel ude i verden. Og det anerkender jeg. Men efter der kom børn ind i mit

liv, kunne jeg ikke længere se, at den forskel, jeg kunne gøre ude i verden, kunne stå mål med den forskel, jeg kan gøre for mine børn,” siger hun.

Drevet af uforudsigeligheden

Et gennemgående tema for Maja Fuglsang Cortes’ karriere i Forsvaret var arbejdet med at forbedre uddannelserne af både værnepligtige og reaktionsstyrker.

”Jeg var altid drevet og motiveret af at finde løsninger på, hvordan vi kunne gøre uddannelsen bedre næste gang. Hvordan kunne vi få en mere sammenhængende uddannelse af personalet.”

”Samtidig kunne jeg godt lide den uforudsigelighed, der lå i arbejdet, når det involverede mennesker. Det kunne være, der stod en frustreret premierløjtnant på mit kontor, der havde fået en god idé, men som ikke kunne finde ud af, hvordan han skulle komme igennem systemet med det. Eller det kunne være en ung konstabelev, der gerne ville udsendes, mens hans hjemmefront syntes, det var en forfærdelig dårlig idé.”

Det var også i arbejdet med at tilrettelægge uddannelsesforløb, at Maja Fuglsang Cortes ind i mellem oplevede frustrationer i sit job i Forsvaret.

”Jeg syntes, det var frustrerende, når man havde planlagt en uddannelse, og så det nødvendige materiel - det kunne være radioer eller køretøjer - alligevel ikke var til stede. På den måde blev det ofte en meget fragmenteret undervisning, og den der skulle undervises, følte sig nedprioriteret. Det fik mig til at føle mig uprofessionel, og så selv om det jo ikke var min skyld,” siger Maja Fuglsang Cortes.

Savner jargonen

Et farvel til Forsvaret har betydet, at Maja Fuglsang Cortes har sagt farvel til den særlige ånd og jargon, som kendetegner Forsvaret som arbejdsplads.

”Jeg oplever helt klart, at jeg er trådt ud af

et fællesskab. Men jeg har heldigvis stadig et netværk, hvor vi er en lille håndfuld tidligere officerer, der nu er i det civile. Vi mødes ind imellem og taler om vores fælles frustrationer, for private virksomheder kan også være spøjse. Så sætter vi os sammen og drikker kaffe og undrer os,” siger Maja Fuglsang Cortes med et grin.

”Jeg kan også nogle gange føle mig ’mærkelig’ i mit nye job. Vi sidder i et stort kontor med 45 mennesker, og når jeg skal have en kop kaffe, skal jeg tværs gennem lokalet. En dag så jeg min kollega, Lars, sidde med ansigtet meget tæt på sin computer-skærm, og jeg fik lyst til at lave sjov og give ham et lille dask i baghovedet, men jeg stoppede mig selv, fordi jeg tænkte, ’hov, gør man det her?’ Jeg kan også godt savne den drengede jargon i Forsvaret. Når du er sammen med dine kolleger på en øvelse ude i skoven, så bliver historierne altså lidt mere farverige, og man kommer tæt på hinanden. Og da jeg var i Jydske Dragonregiment, sagde vi altid ’God røv og god weekend’. Det gør vi altså ikke i LEGO.” ■

EN ANDEN VERDEN

MILITÆRE OPERATIONER MED LIDT FOR SEJE NAVNE

I 1943 advarede Winston Churchill mod pralende navngivning af militære operationer. Som denne liste over dramatisk lydende operationer beviser, er hans ord til en vis grad faldet på stenet grund.

OPERATION ROLLING THUNDER 1965-1968

Hvis Bob Dylan og Bruce Springsteen var gået sammen om at skrive en sang, kunne titlen sagtens have været 'Rolling Thunder'. Navnet dækker dog over massivt og kontinuerligt bombardement af Nordvietnam i 1965. Operationen blev efter tre års varighed afblæst, da den tilsyneladende ikke havde den store effekt på den nordvietnamesiske hær, men dog på den nordvietnamesiske civilbefolkning. På det tidspunkt havde amerikanerne ellers smidt over 600.000 ton bomber og mistet omkring 900 fly. Rolling Thunder blev afløst af Operation Linebacker – som ligeledes var et massivt og kontinuerligt bombardement af Nordvietnam – der i sidste ende menes at være medvirkende til de fredsforhandlinger, der sluttede med våbenhvile i 1973.

OPERATION EAGLE CLAW 1980

Intet signalerer vel styrke og effektivitet i så høj grad som selveste det amerikanske totems primære angrebsvåben, ørnens kløer. Desværre var udfaldet af operationen katastrofalt. Og det på trods af fem måneders forberedelse. I forbindelse med den iranske revolution blev 66 amerikanske statsborgere bortført fra den amerikanske ambassade og taget som gidsler. Målet med Operation Eagle Claw var at befri dem med et etableret brohoved "Desert One" midt i Iran som udgangspunkt. Men operationen kom aldrig rigtigt i gang. Helikopter efter helikopter gik ned på grund af sandstorm, en bus med 45 iranske passagerer kom for tæt på "Desert One" og måtte tages til fange, og amerikanerne måtte skyde en iransk tankvogn, der ligeledes kom for tæt på, i stykker, hvorefter den eksploderede. Katastrofen kulminerede, da en helikopter kolliderede med en brændstoffylt Hercules, der eksploderede. Fem amerikanere mistede livet ved eksplosionen. Da der nu var for få helikoptere til at gennemføre operationen, blev den afbrudt. Den daværende præsident Jimmy Carter har selv efterfølgende peget på Operation Eagle Claw, som en af grundene til, at han tabte det efterfølgende valg. De amerikanske gidsler blev frigivet ved Ronald Reagans indtrædelse 20. januar 1981. Den fuldstændigt fejlede operation førte til oprettelse af Special Operations Command (USSOCOM) og Air Force Special Operations Command (AFSOC).

OPERATION RED DOG 1981

Historien om en gruppe lejesoldater bestående af nynazister/Ku Klux Klan-medlemmer og deres forsøg på at indsætte den detroniserede premierminister Patrick John som leder af Den Dominikanske Republik er næsten for fantastisk til at være sand. Gruppen gik ombord på en lejet båd i New Orleans bevæbnet med håndvåben, sprængstoffer og et sort/hvidt hagekorsflag (!). Allerede her blev de dog arresteret, da bådens kaptajn havde lugtet lunt og kontaktede myndighederne. Lejesoldaterne blev idømt tre års fængsel. En af dem stod senere bag det nynazistiske onlinemedie, Stormfront. Patrick John kom i fængsel, men blev benådet og fik senere en post som formand for The Dominican Football Association.

OPERATION ANACONDA 2002

Et af de helt store slag i Afghanistan fik desværre et knapt så succesfuldt udfald som forventet. Opgaven var – efter Taleban-regimets fald i november 2001 – at foretage en udrensning af Taleban og Al-Qaeda i den østlige del af landet. Eller med andre ord: At kvæle Al-Qaeda. Desværre viste modstanden sig at være langt større end forventet. En række yderligere problemer opstod, da blandt andet et SEAL-team var tvunget til at nødlande midt i Talebans såkaldte Kill Zone. På grund af dårlig kommunikation endte et team bestående af 19 rangers og tre forward air controllere fra US Air Force samme sted. Operation Anaconda, som involverede både konventionelle styrker og en bred vifte af specialoperationsfolk fra blandt andet Danmark og Norge, menes – friktionen til trods – på den korte bane at være tilfredsstillende gennemført. Altså bortset fra, at Al-Qaeda ikke blev kvalt. Amerikanerne er da også efterfølgende blevet kritiseret for ikke at have fulgt op med yderligere indsatser, der i højere grad kunne have sikret kontrollen i Afghanistan.

SPØRGSMÅL & SVAR

Hvordan holder du dig i form?

Lige nu er jeg ude at sejle med Absalon, så der bruger jeg trænings-faciliteterne ombord. De er helt udemærkede. Og så prøver jeg at få løbet en tur, når vi har havneophold.

Mark, premierløjtnant, Våben- og elektronikofficer på Absalon

Ude på Sprogofficersskolen har vi et trænings-center, hvor jeg styrke-træner. Ellers løber jeg eller er på forhindrings-banen. Tit træner vi også sammen for at holde gejsten oppe. Jeg træner hver dag, men så holder jeg også fri i weekenden.

Camilla, kaptajn, Institut for Sprog og Kultur

Klokken 11 hver morgen på kontoret tager vi en omgang mikro-fut, hvor vi træner i 8,5 minut. Derudover løber jeg to gange om ugen, cykler 50-60 kilometer i weekenden, hvis jeg har mulighed for det, og så spiller jeg squash.

Thomas Damkjær, Major, VFK J9

Læs også på side 22: Guld haves - deltagere søges

Bliv ven med forsvaret på **Facebook**

PLANET STRUKT

ET TEGNESERIEUNIVERS AF DEN ANDEN VERDEN

